THEOSOFIA

Theosofische Vereniging in Nederland

In dit nummer:

- *Van de redactie*
- *Drie Gedachten*
  Tim Boyd
- *Engelen of Egregoren*
  Christian Vandekerkhove
- *Is theosofie een geloof geworden?*
  Pedro Oliveira
- *120 jarig jubileum Loge Utrecht*
  Wouter van Beers
- *Menselijke evolutie: het goddelijk plan*
  K.V.K. Nehru
- *Het benaderen van de Mahatma Brieven*
  Pablo Sender
- *Verslag: Maria Magdalena in esoterisch perspectief*
  Marianne Plokker

Theosofia - Jaargang 122 - nr. 4 - december 2021

Vrijheid van denken

The Theosophical Society (Adyar) heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van, zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven.
Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar worden gemaakt of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningen of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van The Theosophical Society (Adyar) ernstig om deze fundamentele principes van de vereniging te verdedigen, te handhaven en ernaar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

Redactie
Saskia Campert
Wim Leys
Marianne Plokker (hoofdred)

Theosofische Vereniging
in Nederland
Tolstraat 154
1074 VM Amsterdam

Foto voorpagina:
Blavatsky Bungalow Adyar.

Abonnementen
Nederland en België
voor 2021 - € 27,-

Daarbuiten worden
extra verzendkosten in
rekening gebracht.
Administratiekosten
bij herinnering € 5,-.
Losse nummers € 7,50
excl. verzendkosten.

Opmaak Theo Mondij

© 2021
Secretariaat redactie:
T.V.N.
Amsterdam
E-mail: theosofia@theosofie.nl

Niets uit deze uitgave mag
worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk,
fotokopie, of op enig andere
wijze, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

Voor dit tijdschrift wordt FSC
gecertificeerd papier gebruikt.

THEOSOFIA

Jaargang 122 • nr. 4 - december 2021
Driemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland

Inhoud

Van de redactie 152

Drie Gedachten
Tim Boyd 154

Engelen of Egregoren
Christian Vandekerkhove 158

Is theosofie een geloof geworden?
Pedro Oliveira 164

120 jarig jubileum Loge Utrecht
Wouter van Beers 170

Activiteitenagenda 171

Register 2021 173

Menselijke evolutie: het goddelijk plan
K.V.K. Nehru 180

Het benaderen van de Mahatma Brieven
Pablo Sender 189

Verslag: Maria Magdalena
in esoterisch perspectief
Marianne Plokker 197

Adressen Theosofische Vereniging 198

De Theosofische Vereniging in Nederland is niet
verantwoordelijk voor enigerlei mening in dit tijdschrift
tot uiting gebracht, tenzij vervat in een officieel document.

VAN DE REDACTIE

Vertrouwen

Rond 21 december beleven we op het noordelijk halfrond het wintersolstitium. In Nederland genieten wij dan per etmaal nog maar kort (zeven uur en vijfenveertig minuten) van het licht van de zon. Het hoogtepunt van de zon bereikt dan bij ons zijn laagste stand van het jaar: slechts veertien graden boven de horizon. Het zijn korte en sombere dagen. De bewoners van Scandinavië, Noord-Rusland en Noord-Canada ervaren nog veel kortere dagen en langere nachten. Nu wij zowel in huis als daarbuiten worden verwend door een zee van kunstmatig licht, hebben veel mensen dit dieptepunt van duisternis nauwelijks in de gaten. Dat is jammer, want zo missen zij het vreugdevolle besef dat we vanaf 21 december weer op weg gaan naar meer licht. Het is natuurlijk niet voor niets dat de geboorte van Jezus Christus, voor velen de brenger van licht, rond deze tijd wordt gevierd.

Misschien realiseren we ons onvoldoende hoeveel vertrouwen we in deze jaarlijkse cyclus hebben. Of we nu geloven in één God, meerdere goden of in de natuur, we gaan er zonder aarzelen vanuit dat na de winter automatisch weer een voorjaar en zomer zullen komen. De meesten van ons verdiepen zich niet in de vraag waar die wisseling van de seizoenen vandaan komt en wat de achterliggende oorzaken zijn. We voelen ons gewoon geborgen in het ritme van ons zonnestelsel en onze aarde, zoals een kind vol vertrouwen aan de hand van zijn vader door het bos loopt.

Zo boven, zo beneden

In de esoterische filosofie gaan we ervan uit dat er geen verschil bestaat tussen het grote en het kleine. Toch kan de oplettende waarnemer constateren dat op het niveau van onze menselijke samenleving het vertrouwen lijkt af te brokkelen. Kijkend naar Nederland zien we veel landgenoten leven onder het juk van de angst. Angst voor ernstige vervuiling van onze aarde, voor een snel veranderend klimaat, voor een financiële crisis, voor voortwoekerende virussen, voor een vluchtelingencrisis, voor voedseltekorten, voor een stikstofcrisis, voor stijgende gasprijzen, voor de opmars van *artificial intelligence*, om maar enkele angsten te benoemen.

Het is een bekend feit dat angst tot agressie leidt. We weten dat een zenuwachtige angstige hond eerder zal bijten dan de zelfverzekerde lobbes die rustig zijn pad vervolgt. Mensen zijn geen honden, maar dit voorbeeld is veelzeggend. Zo begrijpen we dat de korte lontjes in onze maatschappij, de agressie en het schelden voornamelijk voortkomen uit angst. Het gaat hier dus om bange mensen. Blijkbaar is hun vertrouwen in de medemens, het ziekenhuis, de politieagent, de ambulancemedewerker en de overheid tanende en komt angst bovendrijven. Details uit het dagelijks leven worden uitvergroot en de blik op het grote geheel raakt buiten beeld. Hoe herwinnen we de rust om de toekomst met vertrouwen tegemoet te treden?

Terug naar vertrouwen
Theosofie kan ons helpen de zaken in perspectief te zien. Laten we een blik werpen op de leer van manvantara's (perioden van manifestatie) en pralaya's (perioden van rust of verduistering). Een manvantara zou 4,32 miljard zonnejaren bedragen en is verdeeld in yuga's (deeltijdperken). Volgens *De Geheime Leer* bevinden wij ons nu in het begin van de vierde zeer materiële yuga (de kali-yuga of het ijzeren tijdperk), die in zijn totaliteit vierhonderdduizend jaar bestrijkt. In dit licht bezien hebben we nog wel even de tijd om onze problemen op te lossen en wordt de urgentie van de huidige crises minder hevig. Bovendien bieden theosofische leringen een positief beeld van de toekomst: na beëindiging van dit kali-yuga zullen we een opstijgend pad van vergeestelijking inslaan. In *De Geheime Leer* (deel II, bladzij 61 en volgende van de Fricke uitgave) kunt u hierover meer lezen.

Theosofie leert ons ook dat het leven circulair is. We hebben niet slechts één leven waarin alles moet gebeuren, maar zullen steeds weer nieuwe kansen in toekomstige levens krijgen. Als dit besef is ingedaald zal de angst voor ziekte en dood minder worden en plaatsmaken voor een rustig accepteren van de werkelijkheid. Het is opmerkelijk dat we in Nederland twee tegengestelde bewegingen zien ontstaan: enerzijds het verlangen om het leven eindeloos te rekken (angst voor de dood) en anderzijds de euthanasiewens (angst voor het vervolg van het leven). In beide situaties is vertrouwen verdwenen en heeft angst de overhand gekregen.

Wie beseft dat het universum geen doelloos gebeuren maar een gigantisch hiërarchisch lichaam is, waarin alles en iedereen zijn juiste plek heeft, voelt automatisch een eigen verantwoordelijkheid voor dit immense geheel. Hoe vullen we die verantwoordelijkheid in?

In deze *Theosofia*
In dit nummer deelt Tim Boyd drie stimulerende gedachtestromen met ons, die naar zijn mening relevant zijn voor het leiden van een spiritueel leven.

Christian Vandekerkhove vraagt aandacht voor de werking van onze gedachtegolven en de beïnvloeding door onze gedachten van onze naaste omgeving. Hij stelt dat sommige gedachtevormen niet meer van één bepaalde persoon zijn, maar tot een groep kunnen gaan behoren. Als voorbeelden noemt hij de aanhang van een bepaalde religie, de verbondenheid met een politieke partij of de aanbidding van een muziekidool. Hij wijst daarbij op onze verantwoordelijkheid om onze gedachtegolven iedere dag opnieuw te verbeteren om zo aan een betere wereld te werken.

K.V.K. Nehru adviseert de lezer een evenwicht te zoeken tussen autonomie en de onderwerping aan de behoeften van een hoger geheel in de hiërarchie. Een dieper gevoel van verantwoordelijkheid en een eenvoudiger levensstijl ziet hij als stappen op weg naar een positieve toekomst.

Kortom, deze Theosofia staat weer vol boeiende artikelen die ons aansporen onze angsten en die van onze naasten om te buigen naar een positief vertrouwen. Een mooie opdracht voor ons allen om 2022 mee te beginnen.

Drie Gedachten

Tim Boyd

Tim Boyd is International President van de Theosophical Society (Adyar).

Dit artikel verscheen in *The Theosophist*, vol. 142, nr. 12, september 2021.

Onlangs kwam ik in de loop van één week zomaar drie stimulerende gedachtestromen tegen: twee gesprekken en één geschreven artikel. Alle waren gevat in hun eigen specifieke context, maar voor mij leek er een verbindende draad te zijn relevant voor het leiden van een spiritueel leven.

(1) De eerste was een gesprek tussen drie personen: twee Tibetaans boeddhistische rinpoches en een politicus-filosoof actief op sociaal en politiek gebied in India. Het gesprek werd geacht te gaan over het thema 'ethiek, meditatie en wijsheid in een turbulente wereld'. In feite hield de conversatie op bij ethiek. Ethiek (śila), meditatie (dhyāna) en wijsheid (prajñā) zijn de laatste drie volmaaktheden (pāramitā's) in het boeddhisme en in *De Stem van de Stilte* geschreven door H.P. Blavatsky (HPB).

Het gebied van ethiek wordt vaak beschreven in termen van specifieke moraliteiten: dingen die je doet en dingen die je niet moet doen. Meestal krijgt wat je niet moet doen de meeste aandacht, zoals de Tien Geboden van het Oude Testament: 'Gij zult niet…', en de pañcha-śila, de Vijf Leefregels: niet doden, niet stelen, niet liegen, geen bedwelmende stoffen nemen en geen verkeerd gebruik van seksualiteit. In hun meest oppervlakkige betekenis zijn dit gedragsverboden die verband houden met uiterlijke handelingen. Zoals bij alle waardevolle leringen zijn de bedoeling en effecten van aandacht voor deze ethische voorschriften niet beperkt tot ons uiterlijk leven.

De focus van deze ethische benadering is om geen kwaad te doen aan onszelf of anderen, door af te zien van doden, stelen, liegen of dronkenschap in hun verschillende vormen (ahimsa, geweldloosheid). We observeren onze neigingen om lof of erkenning van anderen te krijgen, de verschillende onwaarheden die we onszelf wijsmaken om onze gekozen identiteit te ondersteunen, enzovoort, en we kiezen ervoor om ervan af te zien. Alleen als we de verraderlijke effecten van onze onbewuste denkgewoonten leren zien, kunnen we ze veranderen. De beoefening leidt ertoe dat door het cultiveren van ethiek het denken op de juiste koers wordt gezet; het denken wordt beschermd. Nagarjuna, de grote boeddhistische heilige en filosoof, maakte de opmerking: 'Zonder

de discipline van het beschermen van het denken, welke waarde hebben alle andere disciplines?'

Iedere structuur heeft een goed fundament nodig, wil deze blijven staan. Zonder een ethische basis wordt een spirituele beoefening niet ondersteund en toont vroeg of laat haar zwakte. Een intentie die geworteld is in ethiek beschermt het denken. Tegen wat? Tegen zichzelf.
Dit was het ene gesprek in de loop van de week.

(2) Een andere gedachtestroom die ik tegenkwam was gerelateerd aan de manier waarop we kijken naar de aard van mens en universum. In het algemeen gaat ons denken van de dichtste materie via steeds fijnere graden van stof, naar het rijk van de geest. Een theosofische blik biedt zeven manieren om ernaar te kijken. We denken vaak in termen van fysiek, etherisch, astraal, mentaal, spiritueel (buddhisch), atmisch en hun bijbehorende uitdrukkingen.

Lucy Oliver is een eigentijdse denker, diep geworteld in de tijdloze wijsheidstraditie. In een artikel probeerde ze de discussie te herformuleren. Ze geeft uitleg in termen van *oppervlakken, stroming, ritme en veld*. Haar woordgebruik is in sommige opzichten ongewoon. Maar voor sommigen heeft het grote waarde, omdat het ons dwingt om op een andere manier te kijken.

Oppervlakken betekent alles waarmee we met onze zintuigen contact maken, de fysieke dingen die we in de wereld gewaarworden. In de Indiase spirituele traditie worden de zintuigen de jñānendriya's of kennisorganen genoemd. Dit zijn onze vensters op de wereld, de gebieden die we als de meest elementaire werkelijkheid beschouwen: de kamer waarin we zitten, het lichaam dat we bewonen, de dingen die we ruiken en zien, al die dingen die onze zintuigen ons melden.

Een van de opmerkingen van HPB was: *De eerste noodzaak voor het verkrijgen van zelfkennis is om diepgaand bewust te worden van onwetendheid; te voelen met iedere vezel van het hart dat men onophoudelijk zichzelf bedriegt* (HPB *Collected Writings* Vol. VIII, p. 108). Ze verwees niet alleen naar onwetendheid in de wereld om ons heen op politiek of sociaal gebied. Wij moeten overtuigd zijn van onze eigen onwetendheid: dat wat we in de wereld als 'echt' zien, is volkomen onjuist en eenzijdig. Het begint met de erkenning dat onze zintuigen ons slechts gedeeltelijke informatie geven.
De hommel in deze kamer ziet een bereik van het lichtspectrum ver buiten wat wij kunnen zien. Een hond kan geuren ruiken van mensen die dagen geleden door de kamer liepen. Onze zintuigen zijn extreem beperkt en wat zij ons melden misleidt ons voortdurend. Toch vormen we vaste ideeën op basis van de inadequate meldingen van onze zintuigen, klampen ons er aan vast en eisen dat anderen ze accepteren.

Het is een fundamenteel concept dat iedereen en alles op zoek is naar geluk. Je zou kunnen zeggen dat geluk voortkomt uit het vermogen om te stromen tussen deze oppervlakken. Zolang één gewaarwordingsgebied ons vasthoudt, fixeert onze aandacht zich daarop en komen we vast te zitten in een zich herhalend proces van vechten tegen of het vervullen van de zintuiglijke begeerte. Dit is een psychologisch

proces waarbij niet alleen de zintuigen, maar ook onze emotionele en mentale reacties betrokken zijn. Als we ontdekken dat onze bewegingsmogelijkheid relatief onbeperkt is, dat wil zeggen dat ons gevoel van gehechtheid aan of afkeer van de sensuele oppervlakken minder wordt, ervaren we een staat van stromen. Als water in een beek stromen wij langs iets wat anders een obstakel zou lijken en we voelen ons gelukkig.

Ritme drukt het idee uit dat er cycli zijn waar we deel van uitmaken. Deze cycli werken onder of buiten ons bewustzijn en controleren en vormen onze ervaring van de wereld. Alles, van de ademcyclus, het dagelijkse ritme van waken en slapen, de progressie van de seizoenen, de cycli van evolutie, tot de grote cyclus van manifestatie en absorptie, behoort tot het idee van ritme.

Stroom. Ons gevoel van flow is een individuele mentale en emotionele ervaring van expansie en vrijheid binnen de grootsere patronen van cycli of ritme. Er vindt stroming plaats binnen de wereld van ervaringen, maar het overstijgen van louter ervaring behoort tot het geestelijk leven. We richten ons op ware stilte, waar het ervarende denken zijn activiteit staakt. In het proces van rustig en stil worden, en uiteindelijk stil zijn, verbinden we ons met steeds diepere lagen van deze allesomvattende ritmes.

In de tijdloze wijsheidstradities van de wereld worden voorbeelden gegeven van verruimd bewustzijn. In Sir Edwin Arnold's poëtische weergave van het ontwaken van de Boeddha, *Het Licht van Azië*, verwoordt Arnold aan het eind de ervaring aldus: *De dauwdruppel glijdt in de stralende zee*. Het is zo'n prachtig beeld van de bewustzijnsverruiming die optreedt wanneer het scheidingsvlak van het zelf versmelt met het grotere geheel.

We zien de oceaan als een enorme massa water, maar daarbinnen bewegen virtuele rivieren of stromingen op verschillende diepten en in verschillende richtingen. De oceaan is niet maar één ding, het is één allesomvattend leven met veel verschillende stromingen. In veel opzichten is dit de uitdrukking van het idee *veld*. Het spirituele leven dat we proberen te cultiveren betekent ons verbinden met de een of de andere stroom in het grotere geheel. In die zin zijn *oppervlakte, flow en ritme* uiteindelijk verenigd in het *veld* van universeel bewustzijn of geest.

(3) De derde gedachtestroom kwam voort uit een gesprek met een onderwijsdeskundige die ook een prominente zakenman is. In dit soort conversaties sluipen verschillende soorten ideeën naar binnen. Deze persoon gebruikte als woord voor de voordelen van het onderwijs: 'het vermenigvuldigingseffect'; een economische term toegepast op het onderwijs. In principe geeft dit het proportioneel verhoogde rendement aan van een investering van een specifiek bedrag. Het ging over de aard en mate van positieve verandering in de Indiase samenleving die de investering in het onderwijs van een kind oplevert.

In al deze drie gesprekken merkte ik dat mijn betrokkenheid gekleurd werd door het concept van het doel van de Theosophical Society. Dus, om het economische idee om te zetten naar dat gebied moet het vertaalbaar zijn in iets dat in een spiritueel pad past. We wenden ons nogmaals tot wat HPB en anderen hebben gezegd. HPB

deed veel uitspraken over de inherente broederschap van de mensheid, de eenheid van al het leven. Ze zei het op verschillende manieren: *Het is een occulte wet dat niemand boven zijn individuele zwakheden kan uitstijgen zonder het geheel, waarvan hij een integrerend deel vormt, te verheffen, al is dat nog zo weinig. Om dezelfde reden kan iemand niet alleen zondigen, of alleen de gevolgen van zonden ondergaan. In werkelijkheid bestaat er niet zoiets als 'afgescheidenheid'; en wat het meest op die zelfzuchtige toestand lijkt en bij de bestaande levenswet mogelijk is, ligt in de bedoelingen of motieven* (*De Sleutel tot de Theosofie* TUP 1985, p. 187). Bewust of onbewust zijn we bezig de stroom die we allemaal delen óf te zuiveren óf te vervuilen.

De mix van deze drie wegen van denken, de bescherming van het denken die wordt benadrukt in de ethiek of śila, is de perceptie van het zelf als een stroom in een oceaan van bewustzijn. Het is belangrijk voor ons om te overwegen dat alles wat we aan die stroom toevoegen gevolgen heeft voorbij de grenzen van ons bewustzijn. Er is een draad die deze schijnbaar geïsoleerde ideeën verbindt, net zoals er, als we dieper kijken, een draad is die alles met alles verbindt.

Vertaling Marianne Plokker

Engelen of Egregoren

Christian Vandekerkhove

Christian Vandekerkhove is docent aan de Faculteit voor Vergelijkende Godsdienstwetenschappen te Antwerpen, bestuurslid van de Belgische Theosofische Vereniging en lid van de opperraad van de Belgische Martinistenorde.

Gedachtegolven en gedachtevormen, het mechanisme van het denken

Wanneer we aan iets denken, ontstaan in de mentale wereld twee zaken: tegelijk worden een *gedachtegolf* en een *gedachtevorm* uitgezonden. Die gedachtegolf verspreidt zich onmiddellijk op zeer grote afstand en kan meteen aan de andere kant van de wereld worden waargenomen, maar ze is zeer vaag en geeft enkel de *aard* van de gedachte weer. Ze gaat zich soms alleen horizontaal voortplanten, soms ook naar boven of naar onderen toe. Een gedachtevorm is veel preciezer, maar heeft een beperkte actieradius.

Een gedachte over een wiskundig vraagstuk, bijvoorbeeld, gaat zich gewoon horizontaal voortplanten. Enkel de mentale wereld raakt hierdoor beroerd. Een gedachte over vrede of altruïsme, daarentegen, kan zich tegelijk ook naar boven voortplanten en de materie van het buddhisch plan raken.

Gedachtevormen

Gedachtevormen kunnen concreet zijn. Als we bijvoorbeeld aan een olifant denken, zal de mentale materie in onze aura heel even een driedimensionaal beeldje van een olifant creëren. In de meeste gevallen echter, zullen onze gedachtevormen abstract zijn en bestaan uit al dan niet geometrische figuren. Als voorbeeld geven we enkele afbeeldingen, gebaseerd op de helderziende waarnemingen van *Charles Webster Leadbeater* [1].

Liefde en sympathie voor iedereen

Het grootste deel van onze gedachten echter, hebben ook te maken met een of andere emotie. Deze gedachtegolven gaan zich dus ook voortplanten naar de dichtere werelden, naar de astrale- of emotiewereld. Een gedachtevorm blijft een tijdlang als een gekleurde vorm in de mentale wereld hangen, om zich vervolgens langzaam terug op te lossen in ongedifferentieerde mentale materie.

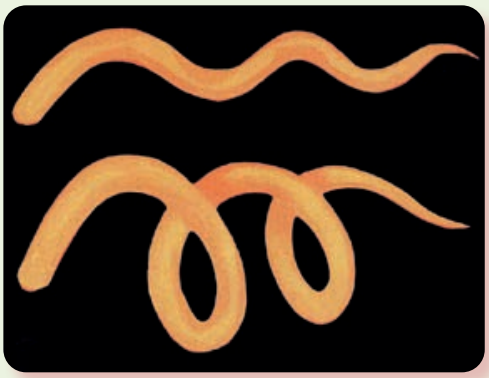

De intentie om te weten

Wanneer ons denken gepaard gaat met emoties, bijvoorbeeld de idee ‘eten’ samen met ‘honger’ of ‘trek’ dan zal de substantie van de astrale- of emotiewereld ook in beroering worden gebracht en wordt de gedachtevorm gevoed door astrale trillingen. Zo ontstaat een pseudo-levend wezen, dat zelfstandig kan handelen tot haar energie uitgeput is, tenzij ze verder wordt gevoed. We moeten dus beseffen dat positieve gedachten, na opname van astrale energie positieve krachten worden en negatieve gedachten dus negatieve krachten!

Uit het voorgaande blijkt dus dat we bijna constant, de hele dag door, gedachtevormen scheppen, omdat ons denken en ons voelen nooit stilstaan. Gedachtevormen die niet gevoed worden door een emotie zijn lege vormen zonder veel impact op de mens en de wereld.
Meestal is het zo dat de ene bekommernis of vreugde de andere vervangt en deze gedachtevormen even snel verdwijnen als ze gekomen zijn. De meeste gedachtevormen verdwijnen dus eer ze iemand kunnen beïnvloeden, maar heel soms *raken* ze wél een ander persoon. Ze zijn dus *aanstekelijk*.

Engelen of egregoren [2]
Met engelen bedoel ik hier niet de engelen uit de wereldreligies.
Het woord ‘Engel’ wordt in de esoterie en vooral in de New Age-bewegingen gebruikt als een neologisme. Wat in deze literatuur een engel wordt genoemd, is wat we in de klassieke esoterie eerder een *deva* of een *egregoor* zouden noemen. De term egregoor wordt soms verklaard vanuit het Latijnse *egregiu*, of *bijzonder*. Waarschijnlijker komt het van het Oudgrieks *egregorsis*, wat *waken* betekent.

De term heeft zich vanaf het einde van de negentiende eeuw snel verspreid in esoterische kringen, via *Eliphas Levi* en zijn discipelen.
In de esoterie wordt het dus ofwel een ontwaakte, ofwel iets of iemand die bewaakt. Deze betekenis van *bewaker* staat het dichtst bij de inhoud die we er tegenwoordig aan geven. *De egregoor bewaakt dus het voortbestaan van een vorm of een proces*. De term *egregoor* is op zich neutraal, maar egregoren krijgen, in de occulte literatuur, als ze *positief* zijn vaak de naam *engel* en als ze *negatief* zijn de naam *larve*.
Mij conformerend aan het huidige, hoewel niet correcte woordgebruik, zal ik hier verder ook over engelen spreken, wanneer ik het heb over deva’s en egregoren. De term *deva* wordt in de klassieke teksten dan weer eerder gebruikt als het om een *natuurwezen* gaat, terwijl *egregoor* eerder een *man-made energieveld* is, maar hier zullen we het allemaal engelen noemen.

Laat ons nu kijken naar het verband tussen gedachtevormen en engelen.
Een gedachtevorm kan langer blijven bestaan, wanneer ze telkens opnieuw gevoed wordt, voor ze de kans krijgt weer uiteen te vallen.
Dit krijg je wanneer je bepaalde gedachten of gevoelens steeds herhaalt, zoals een fobie, depressie, een obsessieve verliefdheid, enzovoort.
Dit zijn toch nog steeds persoonlijke gedachtevormen die in de aura van de eigenaar verblijven.
Sommige gedachtevormen zijn op een bepaald moment niet meer van één bepaald persoon, maar gaan tot een groep behoren.
Dit noemen we dan *egregoren* of *engelen*.
Voorbeelden hiervan zijn aanhang aan een bepaalde religie, verbondenheid met een politieke partij, aanbidding van een muziekidool, het krachtveld van bepaalde sacrale plaatsen, modeverschijnselen en trends, energievelden verbonden aan grafische symbolen, logo's, enzovoort. Ook heel gewone voorwerpen hebben een engel of egregoor, zoals je auto, stofzuiger, computer en dergelijke.

De geboorte van een engel of egregoor

Wat wij *denken* noemen, is in feite een proces dat zich voltrekt op het mentale plan. Het is zo dat de denksubstantie (*chitta*), of de materie van het mentale niveau, vormen (*vritti's*) gaat aannemen, zoals *Patanjali* verklaart in zijn beroemde *yogasutra's* [3].

Zenden van liefde en sympathe in alle richtingen

Zoals we reeds zeiden, gaat die verandering in de denksubstantie meestal ook de astrale materie (*kama*) beroeren, zodat gemengde vormen (astraal + mentaal) ontstaan.

Gaat het om een *persoonlijke gedachtevorm*, dan zal die na een tijd opnieuw vervagen. Dit wil zeggen: de substanties van ons mentaal en astraal lichaam zullen weer hun normale kleur en vorm aannemen, tenzij deze gedachtevorm steeds weer *onderhouden* wordt. Bijvoorbeeld een dronkaard die steeds weer zin heeft om te drinken, die gaat zijn gedachtevorm van drankzucht steeds opnieuw opladen, terwijl deze gedachtevorm hem dan weer steeds opnieuw zal aanzetten om te drinken.

Met de *gedachtevormen die niet aan onze persoon gebonden zijn*, is het nog sterker. Zij verlaten onze aura en verbinden zich met andere, gelijkaardige gedachtevormen. Zo ontstaan collectieve super-gedachtevormen. Een mooi voorbeeld is de collectieve gedachtevorm van de supporters van een voetbalploeg. Zulk een super-gedachtevorm noemen we dus een engel of egregoor.
In tegenstelling tot de persoonlijke gedachtevorm, die vaak weer afzwakt en verdwijnt, zal deze engel veel langer blijven bestaan, omdat er steeds mensen te vinden zijn die hem zullen voeden.
Als de verslaafde erin slaagt enkele maanden te weerstaan aan zijn drang naar sigaretten, zal die gedachtevorm uit zijn aura zo goed als verdwenen zijn, hoewel de collectieve engel of egregoor van verslaving natuurlijk nog wel bestaat en gebruik wil maken van zijn persoonlijke gedachtevorm om hem te beïnvloeden.

Engelen of egregoren verdwijnen dus niet zo snel als gewone gedachtevormen. We kunnen dus stellen dat een gedachtevorm vrij sterfelijk is maar een engel of egregoor, relatief onsterfelijk.

Het in leven houden of onderhouden van een engel of egregoor
Bepaalde egregoren hebben een heel kortstondig leven, hoewel ze zeer sterk zijn, zoals die van massapaniek bij een brand of collectieve ontroering tijdens een uitvaart of iets dergelijks. Andere engelen of egregoren blijven dan weer langer leven dan gewone gedachtevormen omdat ze steeds bijgevoed worden en dus niet kunnen *sterven*.
Dat bijvoeden gebeurt uiteraard met emotionele of astrale energie, terwijl het scherp en nauwkeurig houden van de egregoor gebeurt met mentale energie.

De dood of het einde van een engel of egregoor
Een engel is maar relatief onsterfelijk, want alles heeft een einde. Hij kan op verschillende manieren aan zijn einde komen.

Einde door uitsterven
Dit is de natuurlijke weg. Neem nu als voorbeeld de fans van een popster. Tijdens zijn actieve leven met veel optredens, gaat zijn engel steeds groter worden en steeds meer mensen altijd sterker in zijn ban hebben. Na een aantal jaren overlijdt de zanger en de engel wordt steeds minder gevoed door het publiek. Enkele voorbeelden van engelen die na zoveel jaren nog permanent worden gevoed door de massa zijn onder andere die van de Mona Lisa, grafmonumenten van beroemde personen, sacrale plaatsen, grote religies, politieke stromingen, bijgeloof, enzovoort.

Einde door transformatie
Neem nu een religieuze beweging, het christendom bijvoorbeeld. Deze beweging ontstond onder de leerlingen van Jezus. In het begin was het een kleine hechte groep, met een bepaalde leer en een zeer sterke broederband, een sociaal geheel.
Deze groep werd groter en ging zich lokaal vermengen met bestaande religies. De leer werd in de loop der eeuwen veel theoretischer en veel verder verwijderd van de oorspronkelijke ideeën. Uiteindelijk ging af en toe een aantal leden afscheuren om hun eigen groepen te stichten, progressiever, of soms net conservatiever, maar steeds ergens nog verbonden met de moedergroep.

In de astrale wereld kon je dus een engel of egregoor zien groeien en steeds van vorm en kleur zien veranderen. Af en toe ging er binnen de egregoor een kleine sub-egregoor ontstaan, als het ware een kleine melodie, binnen een groter concert. De uiteindelijke engel lijkt niet erg veel meer op die van de oorspronkelijke christenen, hoewel basiskleuren en bepaalde vormen er nog steeds in terug te vinden zullen zijn. De egregoor is getransformeerd tot iets anders, maar toch is het ergens nog steeds dezelfde egregoor.

Ritualistisch einde
De voorgaande manieren waarop een egregoor aan zijn einde komt, waren eerder geleidelijk en zacht. Er bestaat ook een radicale en prompte dood voor een egregoor.

In de magie en in sommige occulte genootschappen, kan soms een vernietigingsritueel uitgevoerd worden om een vijandige egregoor uit de wereld te helpen. Wat daar gebeurt, is dus verschillende engelen of egregoren tegen elkaar uitspelen, zoals een soort banvloek. Wie zich aan zulke praktijken waagt, loopt natuurlijk gevaar zelf rake klappen te moeten incasseren.

Engelen beïnvloeden ons gedrag

Het zal nu zo stilaan wel duidelijk zijn dat engelen of egregoren een volwaardig deel uitmaken van ons emotionele leven.
Zo sterk soms dat ze onze eigen persoonlijkheid gaan overschaduwen. Zij liggen aan de basis van groepsemoties, massahysterie en dergelijke.
In politieke kringen is het bekend dat kiezers niet stemmen met hun verstand. De politici, waarvan sommigen enkel op stemmen belust zijn, spelen daar zeer handig op in en bespelen gewoon de emoties van hun potentiële kiezers. Zij zullen dus alles in het werk zetten om een machtige egregoor op te bouwen die de massa gevangen houdt. Vaak wordt hiertoe een leger van bloggers ingezet, die de emoties van het publiek traag maar zeker in het kamp van de eigen politieke partij moeten zien te krijgen.

Morfische velden en egregoren

De concepten van *morfische velden en morfogenetische velden* hebben we voornamelijk te danken aan de Britse controversiële bioloog *Rupert Sheldrake* (°1942) [4]. Deze velden, aldus Sheldrake, zijn vormbepalend. Dit wil zeggen dat ze de onzichtbare blauwdruk zijn achter de vormen die wij kunnen waarnemen. In het model van Sheldrake geldt dit gedragsbepalend of vormbepalend verleden (chreoden) ook op terreinen, waar je het niet zou verwachten. Hij past dit toe in de biologie, maar zelfs op gebeurtenissen. Hij aanvaardt dus ook niet-tastbare chreoden. Dit is volgens mij het eerste, onderbouwde wetenschappelijk equivalent van wat wij egregoren noemen.

De engel of egregoor van onze planeet

Wij hebben besproken hoe een engel of egregoor gevormd wordt en evolueert. Al onze gedachten en gevoelens zijn dus KRACHTEN, die wij dagelijks op de wereld loslaten, waardoor elk van ons, ieder moment van de dag eraan meewerkt de wereld te helen of om zeep te brengen.
De resulterende kracht van al die miljoenen egregoren van alle mensen tezamen vormt wat we zouden kunnen noemen DE ENGEL OF EGREGOOR VAN DE PLANEET. De engel of egregoor van onze planeet ziet er momenteel niet zo heel fraai uit en het is onze verantwoordelijkheid, om deze, iedere dag van ons leven, te verbeteren. Ieder van ons kan zich hiervoor inzetten.
Een depressieve bui van ons kan misschien in een andere wijk iemand die op het punt staat zelfmoord te plegen, dat duwtje geven dat hij nodig heeft om te springen. Anderzijds kan een positieve instelling van ons een twijfelaar weer de smaak voor het leven helpen vinden. Oorlog of vrede liggen niet enkel in de handen van de politici, maar vooral in de engelen of egregoren die we allen bouwen.
Dus, als we ons denken en ons voelen zo zuiver mogelijk trachten te houden, helpen we niet alleen onszelf vooruit, maar ook de anderen en zelfs de planeet.

Noten

[1] Charles Webster Leadbeater/Annie Besant: Thought Forms, London, Theosophical Publishing House.

[2] Vandekerkhove, Christian: Magie en bescherming. De engelenkracht en het onzichtbare, Gent, Mens & Cultuur Uitgevers, 2017.

[3] Taimni, I.K.: De yoga-sutras van Patanjali : de wetenschap van yoga, Amsterdam, Uitgeverij van de Theosofische Vereniging, Nederlandse Afdeling, 1975.

[4] Sheldrake, Rupert: Een nieuwe levenswetenschap. De hypothese van vormende oorzakelijkheid, Wassenaar, Mirananda, 1983.

Dit artikel werd speciaal voor *Theosofia* geschreven.

De gezondheidsaura: het etherisch lichaam.

Is theosofie een geloof geworden?

Pedro Oliveira

Pedro Oliveira is onderwijscoördinator voor de TS in Australië, voormalig internationaal secretaris, en later hoofd van de redactie in Adyar. Dit artikel werd gepubliceerd in *The Theosophist* Vol. 142: 5, February 2021

Aan het eind van haar boek *De Sleutel tot Theosofie*, gepubliceerd in 1889, gaf mevrouw H. P. Blavatsky (HPB) een waarschuwing aan de leden van de Theosophical Society (TS):
Al soortgelijke pogingen als de Theosophical Society, zijn tot nu toe altijd op een mislukking uitgelopen, doordat ze vroeg of laat tot een sekte zijn gedegenereerd, eigen dogma's hebben opgesteld waaraan niet getornd mocht worden, en zo geleidelijk en bijna onmerkbaar de vitaliteit hebben verloren die alleen de levende waarheid kan geven. U moet niet vergeten, dat al onze leden in een of ander geloof of godsdienst zijn geboren en opgevoed; dat zij allen, fysiek en mentaal, min of meer kinderen van hun tijd zijn, en dat het bijgevolg heel goed mogelijk is dat hun oordeel wordt vertroebeld en onbewust gekleurd door enkele van of al deze invloeden. Als zij niet van dergelijke vooroordelen kunnen worden bevrijd, of op zijn minst kunnen leren die onmiddellijk te onderscheiden, zodat kan worden voorkomen dat ze erdoor worden meegesleept, kan het gevolg alleen zijn dat de TS zal afdrijven naar een of andere zandbank van denken om daar als een gestrand wrak te blijven liggen en te vergaan. [1]

Is het mogelijk dat voor sommige studenten theosofie een geloof is geworden? Het zou zo gemakkelijk zijn om, als onderdeel van de conditionering waar HPB op zinspeelde, een of meer auteurs als favoriet te kiezen. *The Oxford English Dictionary* definieert creed als *een systeem van religieus geloof; iets wat je op gezag aanneemt; een reeks overtuigingen of doelstellingen die iemands handelen sturen*.
De 'Dikke Van Dale' zegt over geloof: *Vertrouwen in de waarheid van een anders beweringen of beloften; het als werkelijk en waar aanvaarden en beseffen van het bestaan van en de openbaringen van een godheid; het vast vertrouwen in het bestaan, de wezenlijke waarde, macht van overtuigingen die het hogere leven van de mens betreffen* (red.).

Hoevelen maken hun studiekeuzes in de theosofische literatuur op grond van de zelfbenoemde occulte status van hun favoriete auteur of auteurs? Dergelijke

omstandigheden zouden uiteindelijk invloedrijke factoren kunnen worden in programma's van loges of afdelingen, waardoor de perceptie ontstaat dat de TS misschien niet anders is dan een sekte: theosofie als een verzameling ideeën die men moet aanvaarden, niet noodzakelijkerwijs onderzoeken.

In 1900, negen jaar na het overlijden van HPB, verklaarde Mahatma KH in zijn bekende brief aan Annie Besant:
De TS en haar leden zijn langzaam een geloof aan het vervaardigen. Een Tibetaans spreekwoord zegt: Goedgelovigheid kweekt goedgelovigheid en eindigt in huichelarij. Hoe weinigen zijn er die iets van ons kunnen weten. [2]

Het 'geloof' dat KH noemde was de neiging om de Meesters als goden te vereren, wat zij afwezen, en om zowel Blavatsky en haar leringen, als Annie Besant op een voetstuk te plaatsen. In zijn boek *Old Diary Leaves*, in een aantekening uit het jaar 1892, waarschuwde Col. H. S. Olcott, acht jaar voordat Annie Besant die historische brief had ontvangen, krachtig tegen deze tendens:
Uit wat in de vorige hoofdstukken is geschreven, zal zijn gebleken hoezeer mijn denken op de proef gesteld werd door de duidelijke waarschijnlijkheid dat er een nieuwe sekte zou ontstaan rond de herinnering aan HPB en haar geschriften. Van week tot week leek het van kwaad tot erger te gaan: sommige van mijn fanatiekste collega's gingen rond met een air van wijsheid, ernst, diepe verwaandheid, zoals wie zou zeggen: 'Ik ben Het Orakel, en als ik mijn lippen open, laat geen hond blaffen!' Je zou denken dat HPB de last van de alle mysteriën van de Himalaya op hun schouders had gelegd; en als iemand het waagde om de redelijkheid van iets wat zij citeerden in twijfel te trekken, antwoordden zij met een soort ingehouden adem: 'Maar, weet je, zíj heeft het gezegd', alsof daarmee het debat gesloten was. Natuurlijk bedoelden zij het niet kwaad, en misschien, tot op zekere hoogte, drukten zij werkelijk hun ontzag uit voor de overleden leraar; maar toch was het een zeer schadelijke tendens, en, indien dit geen halt toegeroepen zou worden, zou het ons in een sektarische valkuil slepen. [3]

Hij schreef ook:
Maar laat niemand veronderstellen dat deze gevaarlijke neiging tot heldenverering uit onze aard is uitgeroeid, want er wordt een nieuw afgodsbeeld gevormd in de vorm van die lieve, onzelfzuchtige, bescheiden vrouw, Annie Besant. Indien de muren rond onze vereniging minder weerstand boden, zouden haar blinde bewonderaars reeds een nis aan het hakken zijn, waarin het afgodsbeeld ter verering kan worden geplaatst. Het behoeft geen betoog, dat men slechts met de toespraken en geschriften van mevrouw Besant vertrouwd behoeft te zijn om over overweldigende bewijzen te beschikken dat een dergelijke houding tegenover haar hoogst onsmakelijk is. Vele jaren geleden offerde zij bewust de wereld op om voor haar medemensen te werken, en vanaf het eerste moment tot nu toe heeft zij haar toehoorders gesmeekt te letten op de gedachten, en niet op de spreker. [4]

Enkele jaren daarna legde Annie Besant, toen voorzitter van de TS, een zeer duidelijke verklaring af over de kwestie van mening en geloof binnen de TS:
Voordat ik inga op onderzoek, wil ik eerst mijn eigen standpunt duidelijk maken met betrekking tot alle kwesties van mening en geloof binnen de Theosophical Society

zelf. Sommige van onze leden herhalen de uitspraken van de een of andere ziener, en schijnen te menen dat een dergelijke uitspraak verdere discussie zou moeten uitsluiten. Maar niemand in de TS heeft de autoriteit om te bepalen wat mensen over welk onderwerp dan ook moeten denken, of niet mogen denken. Wij verkeren niet in de positie van een orthodoxe kerk, die bepaalde geloofsartikelen heeft, die bepaalde geloofsbelijdenissen oplegt waarin alle trouwe leden moeten geloven. Het enige punt dat wij moeten aanvaarden is Universele Broederschap, en zelfs op dat punt kunnen wij van mening verschillen over onze definitie daarvan. Daarbuiten staat het ons volkomen vrij over elk onderwerp onze eigen mening te vormen; en de reden voor dat beleid is duidelijk en een buitengewoon goede. Geen intellectuele mening is de moeite waard om vast te houden, tenzij zij is verkregen door de individuele inspanning van de persoon die de mening is toegedaan. Het is veel gezonder om onze intelligentie te oefenen, zelfs als we tot een verkeerde conclusie komen en een onjuiste mening vormen, dan eenvoudigweg als papegaaien, na te praten wat anderen zeggen, en zo elke mogelijkheid tot intellectuele ontwikkeling uit te sluiten. [5]

Haar collega, C. W. Leadbeater, gaf ook zijn visie op het geloof met betrekking tot de theosofische leringen:
Theosofie heeft een aanzienlijke literatuur, maar het heeft geen geïnspireerde geschriften... Onze houding ten opzichte van de theosofie moet, denk ik, als volgt worden gekarakteriseerd: (1) Wij moeten het blinde geloof in de autoriteit van de kerk niet inruilen voor een even blind geloof in persoonlijke theosofische leraren. (2) Wij moeten een open geest en een intelligent ontvankelijke houding behouden. (3) Wij moeten de waarheden die ons worden gegeven als werkhypothesen aanvaarden, en moeten aan het werk gaan om ze voor onszelf te bewijzen. [6]

Toch kan men, ondanks deze duidelijke en ondubbelzinnige waarschuwingen, zien dat een aantal studenten van de theosofie haar als een soort geloof benadert: een bijna religieuze aanvaarding van de leringen als ideeën die van een goddelijke bron afkomstig zijn, niet als principes die rationeel onderzocht moeten worden om voor zichzelf de waarheid ervan te vinden. Dit schijnt ook gebeurd te zijn met sommige studenten van mevrouw Blavatsky's geschriften. Voor hen kan haar occulte status als ingewijde leerling van de Meesters een van haar eigen belangrijkste adviezen vertroebeld hebben:
Aan de andere kant kan de onverdraagzame sektariër, beperkt als hij is door een geloof waarbij op elke afzetting de waarschuwing 'Geen Doorgang' staat, niet uit zijn omheining komen om lid te worden van de Theosophical Society, noch, als hij dat al zou kunnen, is er plaats voor iemand wiens vaste geloof onderzoek verbiedt. De grondgedachte van de Society is vrij en onbevreesd onderzoek. [7]

Wanneer de aard van theosofie wordt gezien als beperkt tot wat er in boeken staat, zal de neiging om haar in een ideologie te veranderen altijd aanwezig zijn. Maar een ideologie is een ommuurde, gesloten denkwijze die doordrenkt is van persoonlijk geloof. Het is niet moeilijk in te zien hoe dit gemakkelijk kan leiden tot verdeeldheid en isolement. In zijn boek *Modern Theosophy*, doet Hugh Shearman de volgende uitspraak:

In de praktijk heeft theosofie of goddelijke wijsheid twee hoofdbetekenissen gekregen. Haar primaire betekenis is ultieme wijsheid, de ultieme waarheid van het leven. De secundaire betekenis slaat op het corpus van leringen over de mens en het universum, dat in het bijzonder aan de leden van de Theosophical Society is gegeven. [8]

In haar verwijzing naar de wezenlijke aard van theosofie maakt mevrouw Blavatsky een soortgelijk, maar essentieel onderscheid:
Als een oosterse vergelijking is geoorloofd, is theosofie de oeverloze oceaan van universele waarheid, liefde en wijsheid, die zich op aarde weerspiegelt, terwijl de Theosophical Society in die weerspiegeling slechts een zichtbare luchtbel op die weerspiegeling is. Theosofie is goddelijke natuur, zichtbaar en onzichtbaar, en haar Society is de menselijke natuur die probeert zich op te heffen tot haar goddelijke ouder. Theosofie is tenslotte de vaste eeuwige zon, en haar Society de kortstondige komeet, die in een baan probeert te komen om een planeet te worden en steeds rondwentelt binnen de aantrekkingskracht van de zon der waarheid. Ze werd gevormd als een hulp om de mensen te tonen dat er zo iets als theosofie bestaat, en hen te helpen zich ernaar op te heffen door haar eeuwige waarheden te bestuderen en in zich op te nemen. [9]

In *De Geheime Leer* laat HPB doorschemeren dat de bron van theosofie ligt in een diep onderzoek naar 'de ziel der dingen', en dat de waarheden waartoe die oude zieners zijn gekomen, niet berusten op autoriteit maar op ervaring:
De snelle en doordringende blik van die zieners reikte tot de kern van de materie zelf en nam daar de 'ziel der dingen' waar, terwijl een gewone oningewijde, hoe geleerd ook, slechts de uiterlijke vorm zou hebben waargenomen. Maar de moderne wetenschap gelooft niet in de 'ziel der dingen', en zij zal daarom het hele stelsel van de oude kosmogonie verwerpen. Het is nutteloos om te zeggen dat het bewuste stelsel geen fantasie is van één of meer afzonderlijke individuen. Het heeft geen zin te zeggen dat het het ononderbroken verslag is, dat het werk is van duizenden generaties van zieners, die allen hun eigen ervaringen gebruikten bij het toetsen en controleren van de orale tradities over de leringen van hogere en verheven wezens die over de opgroeiende mensheid waakten. [10]

In haar lerend aspect kan theosofie gezien worden als een beschrijving van universele processen die zich in de mens, in de natuur en in de kosmos ontvouwen. Elke beschrijving houdt een gezichtspunt in. Het houdt ook een taal in waarin dergelijke standpunten kunnen worden overgebracht. Dit werd benadrukt door een van de Mahatma's toen zij probeerden occulte leringen over te brengen aan A.P. Sinnett. In een van hun brieven zeiden zij: *Onze uitdrukkingen zijn onvertaalbaar*. [11]
Maar zij hadden ook het volgende tegen de heer Sinnett te zeggen:
U hebt met alle beginners de neiging gemeen om uit ten dele begrepen aanwijzingen te absolute en scherpe conclusies te trekken, en op grond hiervan te dogmatiseren, alsof het laatste woord is gesproken. U zult hierin te zijner tijd verbetering brengen. U zult ons misschien, ja zelfs meer dan waarschijnlijk, verkeerd begrijpen, want onze taal moet altijd min of meer die van parabelen en suggesties zijn wanneer wij verboden terrein betreden; wij hebben onze eigen bijzondere wijze van uitdrukken en wat zich

lichtschijnsels

achter het scherm van de woorden bevindt, is nog belangrijker dan wat u leest. Maar desondanks - PROBEER. [12]

In de *Mûla-madhyamaka-kārika* wijst Nagarjuna op het einde van alle zienswijzen als śūnyatā, de leegte, de ultieme werkelijkheid:
De overwinnaars hebben gezegd
Dat leegte het loslaten is van alle opvattingen.
Voor wie leegte een zienswijze is, die heeft niets volbracht. [13]
Ik buig mij voor Gautama
Die door mededogen
De ware leer onderwees,
Die leidt tot het opgeven van alle meningen. [14]

In de zogenoemde *Bowen Brochure*, die bestaat uit een verslag van studie met HPB in Londen voor haar overlijden in 1891, werd een soortgelijk idee naar voren gebracht. Ze zegt:
Neem De Geheime Leer ter hand zonder enige hoop te koesteren de definitieve Waarheid van het bestaan van haar te vernemen, of zonder enig ander idee dan maar te zien in hoeverre zij kan leiden in de richting van de Waarheid. Zie in studie een middel om het denken te oefenen en te ontwikkelen zoals dat nooit door andere studies ontwikkeld is. [15]
Dit soort denken noemen de Indiërs jnāna-yoga. Wanneer je in de jnāna-yoga vooruitkomt, ervaar je dat er voorstellingen oprijzen die je nog niet kunt formuleren in een of ander mentaal beeld, hoewel je je er wel van bewust bent. Pas na enige tijd zullen deze voorstellingen zich ontwikkelen tot mentale beelden Dit is een moment om op je hoede te zijn en je moet weigeren je te laten misleiden door het idee dat het zojuist gevonden prachtige beeld de werkelijkheid wel moet weergeven. Dat doet het niet. Wanneer je verder gaat, ervaar je dat het eens zo bewonderde beeld dof wordt en onbevredigend, en dat het tenslotte langzaam verdwijnt of verworpen wordt. Dit vormt opnieuw een gevaarlijk punt, omdat je op dat moment in een soort leegte zit zonder enige voorstelling om op te steunen en je in de verleiding kunt komen het verworpen beeld weer nieuw leven in te blazen om je er, bij gebrek aan iets anders, weer aan vast te klampen. De ware student zal echter kalm verder werken en weldra doemen er nieuwe vormloze dingen op die na verloop van tijd opnieuw aanleiding geven tot een vollediger en mooier beeld dan het vorige.
Maar de leerling weet nu dat geen enkel beeld ooit de Waarheid kan vertegenwoordigen. Dit laatste schitterende beeld zal mat worden en vervagen als de andere. En zo gaat het proces verder totdat uiteindelijk het denken en zijn beelden overstegen worden en de leerling de wereld van geen-vorm betreedt en er verblijft, een wereld waar alle vormen beperkte weerspiegelingen zijn. [16]

Goddelijke wijsheid, theosofie, gaat in haar eigen aard alle opvattingen te boven. Wanneer de studie van theosofie succesvol is, leidt zij tot een ontsluierde, woordeloze waarneming van de essentiële eenheid van alle leven. Een dergelijke waarneming is nooit verdelend, exclusief, veroordelend ten opzichte van anderen, want zij is één geworden met de Wijsheid die het leven is van alle dingen:
Want zij is een afschijnsel van het eeuwige licht, en een onbevlekte spiegel van Gods

werkende kracht, en een beeld van zijn goedheid. En enig zijnde kan zij alles doen; en blijvende in zichzelf, vernieuwt zij alle dingen en van geslacht tot geslacht, in de heilige zielen overgaande, maakt zij vrienden Gods en profeten. [17]

'Zij maakt alle dingen nieuw.' Goddelijke wijsheid, wanneer gevonden, is een volledige vernieuwing van bewustzijn, een nieuwheid van geest en hart, die neerkomt op geboren worden in een wereld van onverdeelde eenheid, harmonie en mededogen. De TS is opgericht om haar leden te helpen hiernaar op te stijgen en haar toekomstig nut zou wel eens af kunnen hangen van hun vermogen dit te doen.

Eindnoten:

1. H. P. Blavatsky, *De Sleutel tot de Theosofie*, Theosophical University Press Agency, Den Haag, 1985, "Besluit", blz. 284.
2. C. Jinarājadāsa, *Letters from the Masters of the Wisdom*, First Series, Theosophical Publishing House (TPH), Adyar, Chennai, 1973, "Additional Letters", Letter 46.
3. H. S. Olcott, *Old Diary Leaves*, Fourth Series, TPH, Adyar, 1975, p. 438.
4. Olcott pp. 439-40
5. Annie Besant, *Investigations into the Super-physical*, Adyar Pamphlet No. 36, 1913.
6. C. W. Leadbeater, *The Adyar Bulletin*, February 1911.
7. Blavatsky, What are the Theosophists? *The Theosophist*, vol. 1, October 1879.
8. Hugh Shearman, *Modern Theosophy*, TPH, Adyar, 1954, pp. 3-4.
9. Blavatsky, *De Sleutel tot de Theosofie*, blz. 53.
10. Blavatsky, *De Geheime Leer*, TUP, Den Haag, 1997, deel. 1, blz. 272-3.
11. T.A. Barker, *De Mahatma Brieven aan A. P. Sinnett*, TUP, Den Haag, 1979, brief 12 (chron.46.), blz.78
12. Barker, brief 59, (chron.111), blz. 386-387.
13. Jay Garfield, *The Fundamental Wisdom of the Middle Way -- Nagarjuna's Mula-madhyamaka-kārika*, Oxford University Press, New York, 1995, XIII: 8, p. 354.
14. Garfield, XXVII: 30, p. 352.
15. Ianthe H. Hoskins, *Grondslagen van esoterische filosofie*, Uitgeverij der Theosofische Vereniging in Nederland. Amsterdam, 1992, blz. 70.
16. Hoskins, blz. 73-74.
17. *Het Boek der Wijsheid* 7: 26-27, in J. en P. Keur, *De Apocriefe Boeken*, J.H. Kok, Kampen 1975.

Vertaling: Mariël Polman

TVN-lid dat het stoffelijk lichaam heeft afgelegd

Op 28 augustus 2021 is mevrouw A.M.Q. Bax uit Amsterdam overgegaan.
Zij was 89 jaar en lid sinds 1977.

Moge onze liefde en dankbaarheid haar begeleiden op de verdere zielereis.

120-jarig Jubileum van Loge Utrecht

De Viering

Het is nog vroeg en de dag begint stralend. De 'OUDE DAME' is jarig. De Utrechtse Loge van de Theosofische Vereniging in Nederland (TVN) bestaat honderdtwintig jaar en dat wordt op 23 oktober 2021 gevierd. Op een buitengewoon fraaie locatie in de stad. De genodigden, die uit alle afdelingen van de TVN komen, zijn al vroeg op pad gegaan om dit feest mee te maken.

Als hart van de viering is gekozen voor een onderwerp dat er-toe-doet, namelijk de ontmanteling van de historie van Maria Magdalena.
Dr. Annine van der Meer houdt een indrukwekkende voordracht over Maria Magdalena in esoterisch perspectief. Met een vurige presentatie heeft ze de bezoekers van begin tot eind weten te boeien. Het zou een belangrijke verschuiving in het denken kunnen veroorzaken, namelijk de zo taaie gedachte over 'de vrouw tegenover de man'.

Hierna werd iedereen uitgenodigd naar het Logegebouw aan de Kruisstraat te komen. Daar vonden we lange, vrolijk gedekte tafels die als welkom ons toelachten. Daarvoor had een enthousiaste bestuursgroep weer gezorgd. We zetten ons aan de dis en genoten van alle heerlijkheden.
De tijd van de maaltijd is ruimschoots besteed om duizend en één gedachten te wisselen, oude vrienden te ontmoeten, met nieuwe kennis te maken en afspraken voor 'morgen' te maken. Er klonk een vrolijke lach, een kreet van verwondering en een ludieke grap. Zo werd deze viering besloten met dank aan hen die gezorgd hebben voor alles wat deze dag onvergetelijk maakt.

Maar…wat is een Loge?

Een loge zoals wij in Utrecht gezamenlijk vorm en beweging hebben gegeven, is een levendige, gelukkige werkplaats waarin iedereen, door meditatie, door onderzoek en ontmoeting met gelijkgestemden, aan zijn eigen spirituele ontwikkeling werkt. En door die blije spirit ontstaat bij de deelnemers een energie die spontaan de wereld instroomt. Daarmee laat 'The Old Lady' ons zien hoe je je kunt openen opdat je het Goddelijk Licht, dat in ieder mens nog deels opgesloten is, kunt laten stralen.
Loge Utrecht is een zelfstandige afdeling van de TVN, welke op haar beurt onderdeel is van de Internationale Vereniging, de Theosophical Society Adyar India.

Een kleine geschiedenis

Onze Loge is opgericht op 17 januari 1901. De Loge biedt een platvorm voor discussie, ernstig nadenken op het gebied van godsdienst, filosofie en wetenschap. Tegelijkertijd is toen de Theosofische Stichting in het leven geroepen om de bezittingen van de Loge te beheren, opdat het materiële en het spirituele werk elkaar niet in de wielen rijdt.

vervolg op pagina 179

Activiteitenagenda

Agenda loges en centra

December 2021

Arnhem
20 - ma Kerst/Lichtviering, leden en genodigden
22 - wo Gespreksgroep
Den Haag
15 - wo *Beginselen van de Esoterische Filosofie G. de Purucker*, studiegroep
Naarden
19 - zo Kennismaking met Theosofie
Nijmegen
15 - wo **Online** *Tarot cursus voor beginners* o.l.v. Jose Swart
19 - zo Basiscursus *Spiritualiteit en theosofie* Studie: Willy Lammers
Roermond
19 - zo Studiegroep voor gevorderden n.a.v. het boek *Bron van het occultisme,* bijpassende artikelen, *de stem van de stilte* en het boekje *broederschap*.
Rotterdam
14 - di *Het Edele achtvoudige pad*, Ineke Vrolijk
21 - di Het Thomas-evangelie toegelicht met Zen, Tao en Theosofie. Guido Lamot
Utrecht
17 - vr Studie Het Tibetaanse boek van Leven en Sterven . Alleen voor leden Lichtfeest
20 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch
24 - vr Meditatiegroep, Wouter van Beers
Zeeland
19 - zo Leesgroep *De Geheime Leer*
21 - di Lichtfeest
Zwolle
14 - di Lichtfeest, *Reflectie over de oude jaarcyclus: Loslaten en opnieuw beginnen. Twaalf Heilige Nachten*

Januari 2022

Amersfoort
10 - ma Studiemiddag
17 - ma Meditatie en genezingsdienst
Amsterdam
15 - za *De Geheime Leer,* deel 1, inleidende gespreksgroep (11:00)
15 - za *Een weg tot zelfontdekking* (I.K. Taimni), gespreksgroep (14.00)
29 - za *The Book of Life* (J. Krishnamurti), dialoog, Javier Gomez Rodriquez (10.30)
Arnhem
3 - ma Studiegroep *Geheime Leer* deel 1(5), Ineke Vrolijk
5 - wo Gespreksgroep
5 - wo **Zoom** studiegroep *Geheime Leer* deel 1 (5), Ineke Vrolijk
10 - ma Openbare lezing: *De Gulden Snede en het Oneindige* door Ronald van Vierzen
17 - ma Mindfulness meditatie (4) Ineke Vrolijk
19 - wo Gespreksgroep
24 - ma Studiegroep '*De mystieke weg van Plato*' (4)
31 - ma Openbare lezing: '*Ik ben het geheime vuur in alles*… door Aimée Doudart de la Grée
Den Haag
8 - za **ZOOM** *Meditatie Stem van de Stilte*, meditatiegroep, Ineke Vrolijk
8 - za **ZOOM** *Geheime Leer III*, esoterische opstellen en instructies, studiegroep, Ineke Vrolijk
19 - wo *Beginselen van de Esoterische Filosofie G. de Purucker*, studiegroep
24 - ma Filmvertoning *Down to Earth*
Naarden
2 - zo Centrale Groep
16 - zo Zelf-transformatie
30 - zo Kennismaking met Theosofie
Nijmegen
6 - do **Online** leesgroep "*op de drempel van het heilige Pad*" van Joy Mills Studie: Pauline van Tol
9 - zo Basiscursus *Spiritualiteit en theosofie* Studie: Willy Lammers
16 - zo *Het proces van zelf-transformatie* gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers
19 - wo **Online** *Tarot cursus voor beginners* o.l.v. Jose Swart
20 - do **Online** leesgroep "*op de drempel van het heilige Pad*" van Joy Mills Studie: Pauline van Tol
23 - zo Basiscursus *Spiritualiteit en theosofie* Studie: Willy Lammers
27 - do **Online** *Tetraktys filosofiegroep* Studiegroep o.l.v. Jose Swart
30 - zo *Het proces van zelf-transformatie* gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers

Activiteitenagenda

Januari 2022 *(vervolg)*

Roermond
6 - do **Zoom** Beginnersgroep grondbeginselen van de theosofie.
9 - zo **Zoom** Bezinnings- en uitwisselingsgroep *Innerlijke ontwikkeling* ofwel *Walk your talk,* als leidraad *Het pad van de leerling*
23 - zo Studiegroep voor gevorderden n.a.v. het boek *Bron van het occultisme,* bijpassende artikelen, *de stem van de stilte* en het boekje *broederschap*.

Rotterdam
4 - di Rondetafelgesprek
11 - di *Het Edele achtvoudige pad*, Ineke Vrolijk
18 - di *De ontdekkingsreis van de mens*, Hans van Aurich
25 - di "*Bhagavad Gita*" deel 6 van 18, Eric Jagernath

Utrecht
4 - di Open huis, Inleiding in de theosofie, Willem van Gaalen
7 - vr **Zoom:** Studie *De Geheime Leer,* door Ineke Vrolijk
10 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch
14 - vr Meditatiegroep, Wouter van Beers
17 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch
21 - vr Studie Het Tibetaanse boek van Leven en Sterven
Lezing: Guido Lamot.
Reis van de ziel
24 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch
28 - vr Meditatiegroep, Wouter van Beers
31 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch

Zeeland
9 - zo Studiegroep *Theosofie en de Wereldreligies*; boeddhisme
23 - zo Leesgroep *De Geheime Leer*

Zwolle
11 - di Powell 2: The mental plane, *Gedachtenvormen 2, Healing Circles, meditatie*, Alice Bouwman
25 - di *Bar*borka 4, Wies Kuiper

Februari 2022

Amersfoort
14 - ma Studiemiddag
21 - ma Ledenmiddag/Genezingsdienst

Amsterdam
12 - za *De Mahatma Brieven,* inleidende gespreksgroep (11:00)
12 - za *Een weg tot zelfontdekking* (I.K. Taimni), gespreksgroep (14.00)
26 - za *Grondslagen van esoterische filosofie* (I.Hoskins), gespreksgroep (11.00)
26 - za Spirituele ontwikkeling (H.P. Blavatsky), gespreksgroep. (14.00)

Arnhem
2 - wo Gespreksgroep
2 - wo **Zoom** Studiegroep *Geheime Leer* deel 1(6), Ineke Vrolijk
7 - ma Studiegroep *Geheime Leer* deel 1 (6), Ineke Vrolijk
16 - wo Gespreksgroep
21 - ma Mindfulness meditatie (5) Ineke Vrolijk
24 - ma Studiegroep '*De mystieke weg van Plato*' (5)

Assen
Bijeenkomsten via **Skype**

Den Haag
9 - wo *Beginselen van de Esoterische Filosofie G. de Purucker*, studiegroep
12 - za **ZOOM** *Meditatie Stem van de Stilte*, meditatiegroep, Ineke Vrolijk
12 - za **ZOOM** *Geheime Leer III*, esoterische opstellen en instructies, studiegroep, Ineke Vrolijk
14 - ma *De Magie van het Licht*, *Licht bezien vanuit de natuurwetenschap en de oude wijsheidsleer*, lezing, Hans van Aurich
28 - ma *De Magie van het Licht, het licht als krachtenveld en informatiebron,* lezing, Hans van Aurich

Naarden
6 - zo Centrale Groep
13 - zo Zelf-transformatie
20 - zo Kennismaking met Theosofie

Nijmegen
3 - do **Online** leesgroep "*op de drempel van het heilige Pad*" van Joy Mills
Studie: Pauline van Tol
9 - wo **Online** *Tarot cursus voor beginners* o.l.v. Jose Swart
13 - zo *Het proces van zelf-transformatie* gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers
17 - do **Online** leesgroep "*op de drempel van het heilige Pad*" van Joy Mills
Studie: Pauline van Tol

Register

THEOSOFIA

Driemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland

Redactie:
Marianne Plokker (hoofdredacteur), Saskia Campert, Wim Leys

Dit register kan, indien gewenst, worden uitgenomen
zonder onderbreking van de artikelen.

Jaargang 122 (2021)

Bladzijde	Nr.	Artikel op Schrijver
170	4	Beers, Wouter van - 120 jarig jubileum Loge Utrecht
43	1	Besant, Annie - De voorwaarden voor occult onderzoek
83	2	Boer, Ingmar de - Krishnamurti's 'keuzeloos gewaarzijn' en de plaats van dit begrip in het wereldbeeld van Annie Besant en Charles W. Leadbeater
105	3	Boyd, Tim - De Theosophical Society, hiërarchie en persoonlijkheid
9	1	Boyd, Tim - De wetenschap van verwondering
154	4	Boyd, Tim - Drie Gedachten
63	2	Calvi, Patricia - Een interview met Krista Umbjarv
52	1	Campert, Saskia - Berichten uit het land
96	2	Campert, Saskia - Interview: Centrum Nijmegen
144	3	Campert, Saskia - Interview: In gesprek met Centrum Roermond
75	2	Foglia, José - De toren van Babel in de eenentwintigste eeuw, een zelfopgelegde gevangenis
135	3	Grasse, Ray - Avatars, genieën en het channelen van het goddelijke
5	1	Haas, Michiel - Renovatie van Blavatsky Bungalow Adyar
140	3	Hebert, Barbara - Leren van het verleden
111	3	Johnson, Kelly - Het geheime boek van Jacobus
117	3	Macrae, Janet - Florence Nightingale's wetenschappelijke spiritualiteit
13	1	Mahnich, Jacques - Wetenschap - verlichting en verblinding
180	4	Nehru, K.V.K. - Menselijke evolutie: het goddelijk plan
164	4	Oliveira, Pedro - Is theosofie een geloof geworden?
197	4	Plokker, Marianne - Verslag: Maria Magdalena in esoterisch perspectief
19	1	Price, Leslie - Blavatsky in het licht van de wetenschap
92	2	Ram, Sri - Over geen weerstand bieden
29	1	Savinainen, Antti - Theosofie en wetenschap: zijn ze tegenstrijdig?
36	1	Sender, Pablo - Esoterische en wetenschappelijke visies op kosmogenese
189	4	Sender, Pablo - Het benaderen van de Mahatma Brieven
67	2	Shaburnikova, Evgeniya - De geschiedenis van de theosofische beweging in Rusland
127	3	Smoley, Richard - Atlantis, toen en nu
158	4	Vandekerkhove, Christian - Engelen of Egregoren

Bladzijde	Nr.	Artikel op Titel
170	4	120 jarig jubileum Loge Utrecht, Wouter van Beers
127	3	Atlantis, toen en nu, Richard Smoley
135	3	Avatars, genieën en het channelen van het goddelijke, Ray Grasse
52	1	Berichten uit het land, Saskia Campert
19	1	Blavatsky in het licht van de wetenschap, Leslie Price
67	2	De geschiedenis van de theosofische beweging in Rusland, Evgeniya Shaburnikova
105	3	De Theosophical Society, hiërarchie en persoonlijkheid, Tim Boyd
75	2	De toren van Babel in de eenentwintigste eeuw, een zelfopgelegde gevangenis, José Foglia
43	1	De voorwaarden voor occult onderzoek, Annie Besant
9	1	De wetenschap van verwondering, Tim Boyd
154	4	Drie Gedachten, Tim Boyd
63	2	Een interview met Krista Umbjarv, Patricia Calvi
158	4	Engelen of Egregoren, Christian Vandekerkhove
36	1	Esoterische en wetenschappelijke visies op kosmogenese, Pablo Sender
117	3	Florence Nightingale's wetenschappelijke spiritualiteit, Janet Macrae
189	4	Het benaderen van de Mahatma Brieven, Pablo Sender
111	3	Het geheime boek van Jacobus, Kelly Johnson
96	2	Interview: Centrum Nijmegen, Saskia Campert
144	3	Interview: In gesprek met Centrum Roermond, Saskia Campert
164	4	Is theosofie een geloof geworden?, Pedro Oliveira
83	2	Krishnamurti's 'keuzeloos gewaarzijn' en de plaats van dit begrip in het wereldbeeld van Annie Besant en Charles W. Leadbeater, Ingmar de Boer
140	3	Leren van het verleden, Barbara Hebert
180	4	Menselijke evolutie: het goddelijk plan, K.V.K. Nehru
92	2	Over geen weerstand bieden, Sri Ram
5	1	Renovatie van Blavatsky Bungalow Adyar, Michiel Haas
29	1	Theosofie en wetenschap: zijn ze tegenstrijdig?, Antti Savinainen
197	4	Verslag: Maria Magdalena in esoterisch perspectief, Marianne Plokker
13	1	Wetenschap - verlichting en verblinding, Jacques Mahnich

Een fijne decembermaand toegewenst
en een goede gezondheid in 2022
Hoofdbestuur van de
Theosofische Vereniging in Nederland
en redactie Theosofia

Activiteitenagenda

Februari 2022 *(vervolg)*

Nijmegen *(vervolg)*
23 - wo **Online** *Tarot cursus voor beginners* o.l.v. Jose Swart
24 - do **Online** *Tetraktys filosofiegroep* Studiegroep o.l.v. Jose Swart
27 - zo *Het proces van zelf-transformatie* gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers

Roermond
3 - do **Zoom** Beginnersgroep grondbeginselen van de theosofie.
6 - zo **Zoom** Bezinnings- en uitwisselingsgroep *Innerlijke ontwikkeling* ofwel *Walk your talk,* als leidraad *Het pad van de leerling*
20 - zo Studiegroep voor gevorderden n.a.v. het boek *Bron van het occultisme,* bijpassende artikelen, *de stem van de stilte* en het boekje *broederschap*.

Rotterdam
1 - di Rondetafelgesprek
8 - di *Het Edele achtvoudige pad*, Ineke Vrolijk
15 - di *De verlichting van het lichaam*, Peter Kampschuur
22 - di "*Bhagavad Gita*" deel 7 van 18, Eric Jagernath

Utrecht
1 - di Open huis, Inleiding in de theosofie, Willem van Gaalen
4 - vr **Zoom:** Studie *De Geheime Leer,* door Ineke Vrolijk
7 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch
11 - vr Meditatiegroep, Wouter van Beers
14 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch
18 - vr Studie Het Tibetaanse boek van Leven en Sterven . lezing Marga Bakker, Meditatie
21 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch
25 - vr Meditatiegroep, Wouter van Beers

Zeeland
6 - zo Studiegroep *Theosofie en de Wereldreligies*; esoterisch christendom
20 - zo Leesgroep *De Geheime Leer*

Zwolle
8 - di Powell 3: The mental plane, *Gedachtengolven/centra gedachten-overbrenging, Healing Circles, meditatie*, Alice Bouwman
22 - di *Het process van Zelftransformatie*-1, onderwerpen naar keuze

Maart 2022

Amersfoort
14 - ma Studiemiddag
21 - ma Meditatie/Genezingsdienst

Amsterdam
26 - za *The Book of Life* (J. Krishnamurti), dialoog, Javier Gomez Rodriquez (10.30)

Arnhem
2 - wo Gespreksgroep
2 - wo **Zoom** studiegroep *Geheime Leer* deel 1 (7), Ineke Vrolijk
7 - ma Studiegroep *Geheime Leer* deel 1(7), Ineke Vrolijk
14 - ma Studiegroep *Gevallen Engelen* (2) door Sandra van Dalen
16 - wo Gespreksgroep
21 - ma Mindfulness meditatie (6) Ineke Vrolijk
28 - ma Studiegroep '*De mystieke weg van Plato*' (6)
30 - wo Gespreksgroep

Assen
Bijeenkomsten via **Skype**

Den Haag
7 - ma Algemene Ledenvergadering
9 - wo *Beginselen van de Esoterische Filosofie G. de Purucker*, studiegroep
12 - za **ZOOM** *Meditatie Stem van de Stilte*, meditatiegroep, Ineke Vrolijk
12 - za **ZOOM** *Geheime Leer III*, esoterische opstellen en instructies, studiegroep, Ineke Vrolijk
14 - ma *De Ziel in de wereld waarnemen*, lezing Rico Sneller
28 - ma *Illusies van de Ziel* , lezing Rico Sneller
30 -wo Jubileumviering 125 jaar loge, voor leden (publieke viering op 17 juni)

Naarden
6 - zo Zelf-transformatie
13 - zo Centrale Groep
20 - zo Kennismaking met Theosofie

Nijmegen
3 - do **Online** leesgroep "*op de drempel van het heilige Pad*" van Joy Mills Studie: Pauline van Tol
13 - zo *Het proces van zelf-transformatie* gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers
17 - do **Online** leesgroep "*op de drempel van het heilige Pad*" van Joy Mills Studie: Pauline van Tol
23 - wo **Online** *Tarot cursus voor beginners* o.l.v. Jose Swart
24 - do **Online** *Tetraktys filosofiegroep* Studiegroep o.l.v. Jose Swart
27 - zo *Het proces van zelf-transformatie* gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers

Activiteitenagenda

Maart 2022 *(vervolg)*

Roermond

3 - do **Zoom** Beginnersgroep grondbeginselen van de theosofie.

6 - zo **Zoom** Bezinnings- en uitwisselingsgroep *Innerlijke ontwikkeling* ofwel *Walk your talk,* als leidraad *Het pad van de leerling*

20 - zo Studiegroep voor gevorderden n.a.v. het boek *Bron van het occultisme,* bijpassende artikelen, *de stem van de stilte* en het boekje *broederschap*

Rotterdam

1 - di Rondetafelgesprek

8 - di *Het Edele achtvoudige pad*, Ineke Vrolijk

15 - di Algemene Ledenvergadering (allen leden)

22 - di "*Bhagavad Gita*" deel 8 van 18, Eric Jagernath

29 - di *De kracht en eenvoud van éénzijn, kenmerken van het "nieuwe bewustzijn"*, Guido Lamot

Utrecht

1 - di Open huis, Inleiding in de theosofie, Willem van Gaalen

4 - vr **Zoom:** Studie *De Geheime Leer,* door Ineke Vrolijk

7 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch

11 - vr Meditatiegroep, Wouter van Beers

14 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch

18 - vr Studie Het Tibetaanse boek van Leven en Sterven .
Jose van der Loop, *De yoga Sutra's van Patanjali*

21 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch

25 - vr Meditatiegroep, Wouter van Beers

Zeeland

6 - zo Studiegroep *Theosofie en de Wereldreligies*, islam

20 - zo Leesgroep *De Geheime Leer*

Zwolle

8 - di Powell 4: The mental plane, *Devachan algemeen, eerste, tweede, derde hemelgebied, Healing Circles, meditatie*, Alice Bouwman

22 - di *Het process van Zelftransformatie-2*, onderwerpen naar keuze

Verdere info zie de adressenlijst achterin deze *Theosofia*, overige info over NL bijeenkomsten
www.theosofie.nl/bijeenkomsten/loges/

VOORAANKONDIGING evenementen in 2022

Twee voorjaarsdagen op het ITC over de dood.
Bij het ter perse gaan van dit tijdschrift is de programmering nog niet helemaal rond dus het is onder voorbehoud, maar de grote lijnen staan vast.
Houd de berichtgeving in de gaten.

Er zijn maar weinig dingen zo zeker in het leven als het feit dat we dit leven eens weer zullen moeten loslaten. Het is opmerkelijk dat deze zekerheid met zo veel onzekerheid gepaard gaat.

Zaterdag 19 februari 2022
"*De dood als deel van het leven*"

- De dood als culminatie van het leven
  – Dr. Rico Sneller
- De ethiek van de dood in verschillend culturen
  – Dr. Hein van Dongen
- Bijna dood ervaringen
  – Dr. Edith Plantier
- Levenseinde ervaringen
  – Ineke Visser

Zaterdag 2 april 2022
"*Het leven na de dood*"

- Tussen dood en geboorte, een theosofische visie
  – Wim Leys
- Het Tibetaanse Dodenboek
  – Dr. Henk Blezer
- Contact met de doden
  – Dr. Hans Gerding
- Solo-voorstelling eigen rouwproces
  – Drs. Odette de Theije

17 – 19 juni International Seminar op het ITC
"*Exploring the Powers Latent in Humankind*".
Programma wordt nog bekend gemaakt.

Zaterdag 1 oktober 2022
een derde dag in deze reeks, over "*De Mystieke Dood*"

vervolg van pagina 170

In maart 1941 waren het, ook voor de Loge, donkere dagen. Het gebouw Kruisstraat 307 moest onder dwang van de Duitse bezetter worden verkocht. De vereniging werd geliquideerd en met dezelfde grondigheid werden het archief en de bibliotheek vernietigd. In mei 1945 kwamen de leden weer bijeen en zetten alles in het werk om het gebouw weer in bezit te krijgen. Na veel moeite en inzet van de toenmalige bestuursleden is het gelukt het logegebouw weer terug te krijgen. Maar pas in december 1958 werd het gebouw officieel aan de Loge overgedragen. Sindsdien wordt er niet alleen door de leden van de TVN gebruik gemaakt van deze prachtige plek, maar ook door de Tafelronde, een ceremoniële jeugdbeweging opgericht door Theosofen, de gemengde Vrijmetselarij en nog enkele organisaties die verwant zijn met het theosofisch gedachtegoed.

Van de werkers die zich jarenlang hebben ingezet voor het werk wil ik er enkele noemen, zoals Corry Hoogterp, die de loge vele jaren heeft geleid en altijd weer met nieuwe initiatieven kwam en Wim Margadant die, in navolging van Hans Haas, de genezingsdienst vorm gaf, die wij altijd vooraf aan de lezingen uitvoerden.

Albert Meulendijk die als penningmeester de pecunia van de stichting al jaren als een soort hobby beheert en daarbij goede resultaten heeft behaald. Ook Rinus Cleton verdient een schouderklop(je). Hij is een trouw voorzitter van de Theosofia Stichting en zorgt ervoor dat ons Huis prima wordt onderhouden. Hij weet als geen ander de juiste mensen daarvoor aan te trekken. Het stichtingsbestuur houdt voortdurend de uitgaven, die voor het gebouw nodig zijn om het zo mooi te houden, in de gaten.

Ik ben mij ervan bewust dat er in die honderdtwintig jaren ook vele anderen zijn geweest die zich met hart en ziel voor het werk hebben ingezet. Persoonlijk ben ik me daarvan, sinds ik in 1948 in de Kruisstraat 7 (307) kom, eerst als lid van de Tafelronde en later als jong theosoof en pas in 1967 als volwaardig TVN-lid, niet altijd bewust geweest, maar nu des te meer….

Wouter van Beers

Menselijke evolutie: het goddelijk plan

K.V.K. Nehru

Prof. Dr. K.V.K. Nehru was National Lecturer van de Indiase afdeling van de Theosophical Society Adyar.
Hij is op 5 september 2021 overleden.
Zijn presentatie op de internationale Conventie te Adyar (27 december 2008) verscheen in *The Theosophist* Vol. 130: 6, maart 2009.

Inleiding
Vooruitgang in communicatiesystemen, informatietechnologie en transportmiddelen hebben menselijke gemeenschappen op een ongeëvenaarde manier dichter tot elkaar gebracht. Dit heeft onder andere ons vermogen om het milieu en alle levensvormen (en ook onze eigen leefomgeving) in gevaar te brengen dramatisch doen toenemen.

De aloude wijsheid geeft aan dat er, tegelijk met de evolutie van vormen van organismen, die als enige door de wetenschap worden bestudeerd, een evolutie bestaat van leven en van bewustzijn dat zich uitdrukt in deze evoluerende vormen. Hoe geavanceerder de vorm is, hoe groter de potenties van bewustzijn die zich erdoor kunnen manifesteren. In feite is het de stuwkracht van het evoluerende leven die de evolutie van de vormen van de organismen voortdrijft.

Dit leert ons ook dat het doel van de schepping, voor zover het menselijk denkvermogen dat kan bevatten, de evolutie van bewustzijn is: van een staat van onbewuste volmaaktheid via bewuste onvolmaaktheid naar de staat van bewuste volmaaktheid. De nieuwe generatie moet ervan op de hoogte worden gebracht dat alle leven één organische eenheid vormt; dat samenwerking en niet wedijver haar levenswijze moet zijn.

Doelen en de doelensteller
De voornaamste uitdagingen waarvoor de mensheid tegenwoordig geplaatst is, komen niet voort uit een gebrek aan opleiding. Zij worden in het leven geroepen door hoogopgeleide professionals: advocaten, zakelijk bestuurders, wetenschappers, economen, militaire bevelhebbers, diplomaten, enzovoort. Wij brengen scheef-gegroeide mensen voort, die heel slim zijn, heel capabel qua intellect, maar bijna primitief in andere aspecten van het leven: topwetenschappers en ingenieurs die mensen naar de maan kunnen sturen, maar die hun echtgenotes harteloos kunnen bejegenen; mensen die een verregaand begrip hebben van de manier waarop het universum werkt, maar weinig begrijpen van zichzelf en van hun eigen leven.

Het is niet moeilijk om de oorsprong van alle menselijke ellende te herleiden tot het fenomeen van het 'ik' in het menselijk individu. Hier begint de hele misère. Oorlogen, geweld en uitbuiting vinden daar hun ultieme oorsprong. Dus is het probleem van wereldreorganisatie het probleem van de regeneratie van het individu.
In de nieuwe context van veilige globalisatie zijn oude doelen, op individueel of op gemeenschappelijk vlak, niet langer toepasbaar; ze moeten opnieuw definieerd worden als we willen overleven. Dit vereist begrip van de spirituele aard van de mens, aangezien hij degene is die de doelen stelt: waarom houdt hij niet op bij 'noodzaak', maar verandert dit in 'hebzucht'.

Geologische kalender
Wetenschappelijk onderzoek geeft aan dat de aarde ongeveer 4500 miljoen jaar geleden vast werd. Fig. 1 laat dit in verhouding zien op een schaal van 24 uur. In het begin was er geen zuurstof in de oceanen noch in de atmosfeer, maar alleen stikstof, CO2, etc. Er was geen leven op aarde tot ongeveer 2600 miljoen jaar geleden. Daarom wordt dit tijdperk azoïsch genoemd.

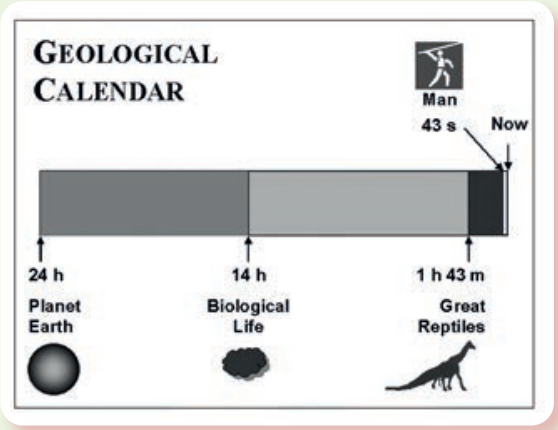

Rond deze tijd verschenen er blauwgroene algen die met behulp van zonlicht begonnen H_2O om te zetten in zuurstof door middel van fotosynthese. Zij brachten het atmosferische zuurstofniveau naar de huidige waarde van 21 %, noodzakelijk voor volgende levensvormen. Wat niet altijd beseft wordt is dat deze oorspronkelijke eencellige organismen die zuurstof produceerden, zelf het meest efficiënt floreerden op een zuurstofniveau van bijna de helft daarvan. Als 'het overleven van de sterkste' het enige leidende principe was van de evolutie van biologisch leven, zouden zij nooit het niveau van 21 % geproduceerd hebben. Het lijkt dat zij een omgeving schiepen die beter geschikt was voor latere levensvormen. Op veel punten in de evolutie van leven lijkt het alsof een groot plan werd gevolgd dat op planetaire schaal eerder werkte door co-evolutie dan door concurrentie.

Toen kwamen de archaeozoïsche en de proterozoïsche tijdperken die in totaal 1450 miljoen jaar duurden, gevolgd door het paleozoïcum (350 miljoen jaar geleden) van ongewervelden en amfibieën. De grote reptielen kwamen en gingen in het daarop volgende mesozoïcum (140 miljoen jaargeleden). Zoogdieren verschenen in het volgende cenozoïsch tijdvak (60 miljoen jaar geleden). De homo sapiens is verschenen in de laatste paar miljoen jaar.

Hiërarchie van biologische niveaus
De aloude wijsheid, gegeven in de esoterische literatuur van alle grote religies, beproefd en gestaafd door de wijzen, wijst erop dat er tegelijk met de evolutie van vormen, die als enige door wetenschappers bestudeerd wordt, een evolutie van leven en bewustzijn plaatsvindt. De levende en de niet-levende systemen vormen een hiërarchie van organisatieniveaus. Hoe geavanceerder de vorm, hoe meer potentieel vermogen van bewustzijn zich erdoor kan manifesteren. In feite is het de stuwende kracht van het evoluerende leven die de evolutie van de vormen van de organismen aandrijft.

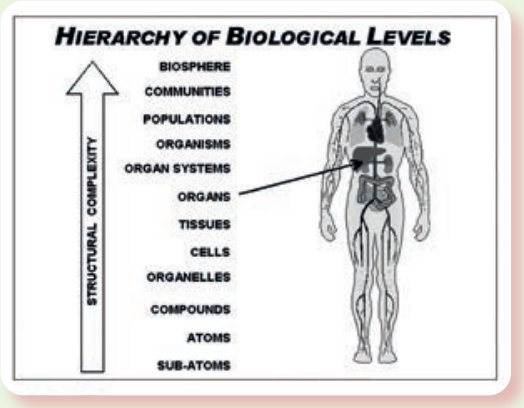

De hiërarchie van biologische niveaus
en hun structurele complexiteit

In deze lange geschiedenis van biologische evolutie kunnen wij een geleidelijke opbouw zien van structurele complexiteit en daarbij een toename van functies. Fig. 2 toont de opeenvolgende organisatieniveaus van materie. Zij vormen een hiërarchie, waarin ieder niveau alle lagere niveaus als componenten in zich heeft en zelf een component is van alle hogere niveaus. Opeenvolgende niveaus zijn structureel complexer dan lagere niveaus, aangezien een gegeven niveau de hoedanigheden van alle lagere niveaus combineert en een bijkomende complexiteit van zichzelf heeft. Op ieder organisatieniveau bestaat niet alleen een bepaalde autonomie, maar ook de noodzaak om die te overstijgen om te voldoen aan de vereisten van een groter geheel waarvan het deel uitmaakt.
Op ieder volgend organisatieniveau gebeurt iets volkomen nieuws dat niet verklaarbaar is vanuit het lagere niveau. Weefsel bijvoorbeeld, is meer dan de som van zijn cellen. Er vinden sprongen of transcendenties plaats in het evolutionaire proces. Hier is geen zuiver logische verklaring voor; met de huidige kennis is de relatie tussen de niveaus niet te voorspellen. Nobelprijswinnaar Ilya Prigogine noemde dit ‘het proces van zelforganisatie’.

Er is nog een implicatie van de manier waarop leven georganiseerd wordt. Waar hogere niveaus lagere niveaus coördineren, beïnvloeden alle niveaus elkaar. Dit is geen controlerende hiërarchie op de wijze van een ‘top-down’ (van boven naar beneden) zakelijke organisatie. De interacties en informatiestromen gaan zowel omhoog als omlaag.

Evolutie van bewustzijn
In de procesorganisatie van levende systemen wordt een dynamisch evenwicht gehandhaafd tussen het voor zichzelf opkomen, autonomie, en het zich onderwerpen aan de vereisten van het volgende hogere geheel in de hiërarchie. In het geval van menselijke individuen wordt het volgende hogere niveau van organisatie-hiërarchie, afwisselend genoemd de ‘hemelse mens’, ‘de mensheid’ of gewoon het ‘mondiale

bewustzijn'. In deze tijd is het menselijke bewustzijn nog niet gestegen tot een hoogte waarop de alomtegenwoordige overkoepelende controle van het mondiale bewustzijn gevoeld kan worden door het individuele bewustzijn dat er een deel van is. Maar dat dit mondiale bewustzijn al bestaat en dat meer en meer individuen gevoelig worden voor en zich aanpassen aan dit volgende stadium van bewustzijnsontwikkeling is uitvoerig aangetoond door het uitgebreide onderzoeksprogramma 'Princeton University Engineering Anomalies Research' (PEAR).

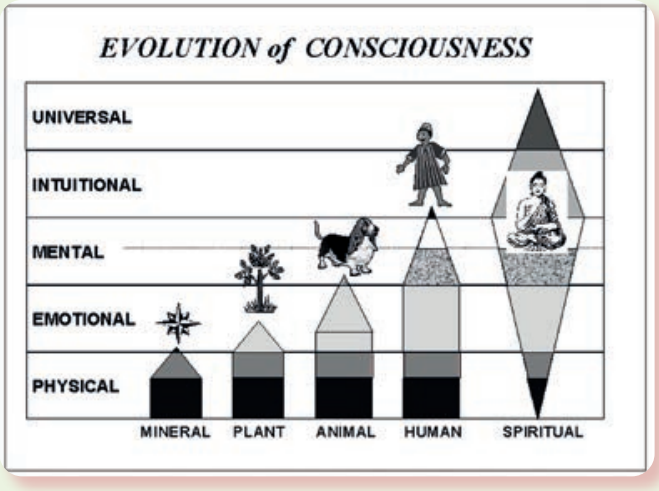

Bewustzijn is relatief latent in het mineralenrijk. Het krijgt het vermogen om met gevoelens te reageren in het plantenrijk. Het voegt een nieuwe dimensie, die van het denken, toe in het dierenrijk. Pas in het mensenrijk begint het op te bloeien tot de dimensie van creatieve activiteit en intuïtie. Rechtstreekse ervaring van de eenheid van alle leven, orde (ṛta) in de natuur en zuivere liefde karakteriseren deze nieuwe dimensie van bewustzijn wanneer zij is ontwikkeld. Wij noemen dit het bewustzijn van de 'ethische mens'.

De ethische mens

Op dit moment heeft de evolutie ons aan de rand gebracht van het volgende ontwikkelingsstadium van het menselijk bewustzijn. Nog maar enkele individuen vertonen tekenen van deze ontwikkeling. Zij zijn de voorlopers. De meerderheid van de mensheid is nog in het stadium van loskomen van de controle van het dierlijk denkvermogen (waar hartstochten en drijfveren overheersen) en het ontwikkelen van het abstract denkvermogen. Instinctieve emotionele respons speelt nog steeds een dominante rol bij het beslissen over de handelwijze van de mens, in tegenstelling tot de 'juiste' handelwijze.

Ook al is deze overgang naar het volgende stadium nog niet voltooid, toch toont een steeds toenemend aantal mensen enig bewustzijn van coherentie, schoonheid en goedheid, hetgeen een bewijs is voor het dagen van het nieuwe bewustzijn. Dat is niet alles: dit volgende evolutiestadium wacht op onze bewuste deelname. Enig begrijpen van de samenstellende principes van het menselijk zelf (individu) is daarom op zijn plaats, aangezien het dient om ons een visie met perspectief te geven van het Grote Plan, onze directe rol daarin en de richting waarin wij moeten werken.

De monade (turiyatma), die bestaat op het anupadaka gebied, zendt een afspiegeling van zichzelf uit en verkrijgt voertuigen op de lagere gebieden om ervaring op te doen.

De permanente atomen en principes raken gehecht aan de monade met behulp van de zeven creatieve hiërarchieën.

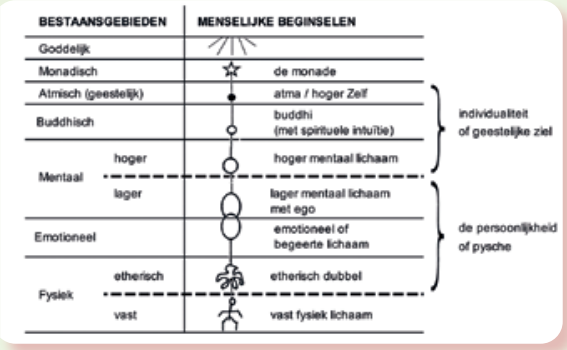

De vier lagere principes vormen de vergankelijke persoonlijkheid, die bij elke incarnatie vernieuwd wordt. Het ware individu, het Zelf (jivātmā) blijft gedurende het gehele menselijk stadium in het causaal lichaam bestaan.

Het menselijk Zelf heeft zichzelf een programma en een doel gesteld. Dat is: als ethische mens in de volledig ontwaakte staat van bewustzijn, de goddelijkheid van zijn oorsprong weer te bereiken. Hij volbrengt dit door met zijn 'persoonlijkheid' ervaring op te doen in de wereld van tijd en ruimte. De persoonlijkheid zelf bestaat uit vier principes of bewustzijnsvoertuigen die werken op nog 'lagere' bestaansniveaus, waarvan de laagste de fysieke wereld die wij waarnemen is. Deze vier principes zijn respectievelijk de psycho-emotionele lichamen waardoor gedachten en emoties ervaren worden; het etherisch dubbel dat het voertuig is van de vijf typen prana's (vitaliteit) en zenuwenergieën; en het grove fysieke lichaam waarmee gewaarwordingen worden ervaren. Gedurende lange evolutieperioden heeft de persoonlijkheid een voorliefde voor zijn eigen doelen in het leven. Die zijn misschien niet in overeenstemming met de doelen van het menselijk Zelf (dat wil zeggen de ethische mens) die spiritueel zijn. Maar voortdurende ervaring en het verwerven van kennis maken ons bewust van ons ware spirituele doel. Vanaf die tijd werkt de persoonlijkheid samen en in harmonie met het Zelf, waardoor de wereld voor iedereen een prachtige en goede plek wordt om te leven.

Ecologische voetstap

In het midden van de negentiende eeuw groeide de wereldbevolking tot een miljard mensen, en het grondstoffenverbruik steeg drastisch. Zowel de bevolking als het grondstoffengebruik bleven doorgroeien gedurende de hele twintigste eeuw. In de afgelopen vijftig jaar heeft de mensheid meer natuurlijke hulpbronnen gebruikt dan in alle voorgaande millennia samen.

De 'ecologische voetstap' geeft een kwantitatieve schatting van de menselijke overbelasting van de natuur: hij definieert het aandeel van de biologische productiviteit van de planeet die gebruikt wordt door een individu, een stad, een natie of de hele mensheid. Als de voetafdruk van een nederzetting groter is dan het gebied ervan, dan is die nederzetting niet onafhankelijk duurzaam. Een stad is intrinsiek niet duurzaam doordat erg weinig van de natuurlijke hulpbronnen, gebruikt door haar inwoners, van binnen haar grenzen komen. In 1996 had de biosfeer van de aarde 12,6 miljard hectare biologisch productieve ruimte, samen ongeveer een kwart van het planeetoppervlak. Gelijkelijk verdeeld bracht dit met een populatie van 5,7 miljard een 'aarde-aandeel' op van 2,18 hectare per persoon. Tegenwoordig is het aarde-aandeel gekrompen: er zijn meer mensen, 6,3 miljard (in 2009, in 2021 ruim 7,8 miljard), terwijl

de biologische productiviteit van de biosfeer op zijn best constant bleef. Dus is het aarde-aandeel tegenwoordig maar 1,6 hectare voor ieder mens op de planeet. Toch komt de gemiddelde voetstap op 2,8 hectare en groeit snel.

Dreigende globale crisis

Wij naderen de uiterste grens van het vermogen van de planeet om het menselijk leven te onderhouden. De disciplines van algemene systeemtheorie en systeemecologie wijzen erop dat het leven op de grens gevaarlijk is, omdat ecosystemen niet stukje bij beetje ineenstorten. Moderne samenlevingen hebben steeds gewerkt met de onjuiste aanname dat in de natuur oorzaak en gevolg proportioneel zijn: een extra ons vervuiling zorgt voor een extra ons schade. Dit is echter niet zo. Ecosystemen kunnen vele jaren vervuild zijn zonder enige verandering en dan plotseling omslaan in een volkomen andere toestand. Geleidelijke veranderingen accumuleren kwetsbaarheid totdat één enkele schok in het systeem, zoals een overstroming of droogte, het systeem in een andere toestand doet tuimelen, minder aangepast om menselijk leven en economische activiteit te onderhouden. Observaties door wetenschappers van bijvoorbeeld tsunami's geven aan dat de wereld nu op weg is naar zo'n crisis. Zij wijzen er ook op dat een visie van een vredige en duurzame samenleving en het aannemen van een eenvoudige levensstijl een heel eind in de goede richting gaan om een positieve eco-feedback, die dit ongeluk kan afwenden, tot stand te brengen.

De twee hersenhelften

Hersenonderzoek toont aan dat de twee hersenhelften van het menselijk brein (de cerebrale cortex) gespecialiseerd zijn in verschillende functies. Spraak en verbale activiteit zijn gelokaliseerd in de linker hersenhelft terwijl artistieke en muzikale talenten in de rechter hersenhelft zitten. Intellectuele activiteit hoort bij de linkerhelft, terwijl creativiteit en intuïtie (rechtstreeks waarnemen van waarheid veeleer dan die beredeneren) rechts thuishoren.

Jammer genoeg is de overheersende manier van het aanleren van mentaal functioneren verbaal geweest en heeft dus de nadruk gelegd op het overcultiveren van het functioneren van de linker hersenhelft. Terwijl dit past bij het leren van analytische en logische vaardigheden, worden de eigenschappen behorend bij de rechter hersenhelft niet in gelijke mate ontwikkeld. Deze scheve ontwikkeling van het menselijk brein in onze huidige cultuur is gemakkelijk te herkennen aan de hand van een paar voorbeelden. Neem bijvoorbeeld cricket. Wij genieten niet meer alleen van het spel, maar raken opgewonden van intellectuele discussies zoals over het aantal runs, het aantal voltooide 'centuries' (honderd runs) en andere soortgelijke informatie die door de computer gegenereerd wordt. Precies zo waarderen we niet langer concertmuziek per se. Wij blijven de raga's e.d. analyseren (wat interrumperend werkt).

De twee hersenhelften (hemisferen)

Rechter hersenhelft	Linker hersenhelft
herkennen van complexe figuren	
waarnemen van abstracte patronen	waarnemen van significante orde
synthetisch	analytisch
spiritueel	werelds
intuïtief en creatief	gedetailleerd
emotioneel	intellectueel
tegelijkertijd	opeenvolgend
artistiek en symbolisch	logisch en mathematisch
holistisch	lineair
ruimtelijk en muzikaal	spraak en verbaliteit

De ware menselijke eigenschappen zoals sympathie, liefde en altruïsme, die alle betrekking hebben op de rechter hersenhelft, ontbreken volledig in de mens van onze cultuur. In plaats daarvan is hij berekenend, tweedracht zaaiend en kil. Hij functioneert volledig met zijn linker hersenhelft. Hoe eerder sommigen van ons dit beseffen en onze opvoedkundige methoden herstructureren, te beginnen bij die voor het kind, hoe beter het zou zijn voor het voortbestaan van de mensheid. Een groot deel van de training zou non-verbale en directere technieken moeten behelzen.

'Ik' en 'niet-ik' in dynamisch evenwicht

Systemen zijn geïntegreerde gehelen waarvan de eigenschappen niet kunnen worden herleid tot die van kleinere onderdelen. Individuele 'dingen' (planten, mensen, scholen, keerpunten) zijn zelf systemen en staan niet duurzaam los van de grotere systemen waarin zij bestaan. Het Center for Ecoliteracy erkent dat het leren van systematisch denken uiterst belangrijk is voor het opvoeden tot duurzaamheid.

In de organisatorische hiërarchie van de natuur zijn de myriaden entiteiten waaruit de natuur bestaat levende eenheden die zowel onderling afhankelijk zijn als tot op zekere hoogte autonoom. Ze vormen zowel gehelen als delen van grotere gehelen. In zijn zelfbevestigende autonome rol is elke entiteit gericht op zijn zelf-vervulling, terwijl in zijn rol als onderdeel elke entiteit in staat is zichzelf te overstijgen in het belang van het grotere geheel. Er moet duidelijk een dynamisch evenwicht onderhouden worden tussen autonomie en onderwerping aan de behoeften van het volgende, hogere geheel in de hiërarchie.

Alle menselijke wezens zijn geïntegreerde delen van één kenmerkend Zijn dat de volledige menselijke soort omvat. Met andere woorden, we horen allemaal tot één geheel, zoals de verschillende onderdelen van een organisme tot dat organisme behoren. Besef van dit bij elkaar horen kan diepgaande gevolgen hebben voor ons bewustzijn en gedrag, waarbij samenwerking, harmonie en vrede bevorderd worden.

Een wereldwijde samenleving hoeft verschillen tussen individuen, culturen en samenlevingen niet te onderdrukken. Maar niettegenstaande uitgesproken sociale en culturele diversiteit vereist een vredige en duurzame wereldwijde samenleving een grote mate van eenheid. De naties en culturen van de wereld moeten verenigd worden door gemeenschappelijke waarden en aspiraties, gericht op het scheppen van een sociaal en ecologisch milieu waarin alle mensen in waardigheid en welzijn kunnen leven. Eenvoudiger levensstijlen moeten de regel worden doordat mensen een dieper gevoel van verantwoordelijkheid hebben voor hun gemeenschappen en hun omgeving.

Een renaissance van spiritualiteit is evenzeer noodzakelijk. Met minder stress en zorgen in het dagelijks leven kunnen mensen de hogere en diepere dimensies van hun leven onderzoeken.
Tenslotte is het beslissende alternatief voor een wereld van ellende, conflicten en geweld een duurzame en gelijkmoedige wereld die inspireert tot vrede in de harten van mensen: de voorwaarde voor blijvende vrede in de wereld. Bij het scheppen van een visie van een dergelijke wereld speelt de holistische wetenschap van systemen

en evolutie een belangrijke rol. Diegenen van ons die zo'n wetenschap aan het ontwikkelen zijn dragen hierbij een grote verantwoordelijkheid.

Opvoeding en onderwijs in de 21e eeuw moeten zich niet bezighouden met meer 'vooruitgang', maar met de innerlijke transformatie van het menselijk bewustzijn. Het volgende zou een globale schets kunnen zijn:

1. Creëer een wereldomvattend denken en geen nationalistisch denken. Wij zijn allemaal burgers van één wereld en delen de aarde als onze habitat. Wij werken misschien aan lokale problemen maar het is belangrijk om dat te doen met een mondiaal begrip.
2. Benadruk menselijke ontwikkeling, niet alleen economie. Wij moeten kinderen niet beschouwen als ruw materiaal om de economische vooruitgang van de natie te bereiken. Onderwijs moet zich primair bezighouden met de ontwikkeling van alle aspecten van een mens: fysiek, emotioneel, intellectueel en spiritueel, zodat hij of zij creatief en gelukkig leeft als deel van het geheel.
3. Moedig onderzoek aan, geen conformisme. Het kind moet vrij zijn om fouten te maken en voor zichzelf te leren zonder de voortdurende angst terechtgewezen te worden door een volwassene. Zo'n denkvermogen is rationeel, flexibel en open voor verandering en niet irrationeel gebonden aan een mening of een geloof. Dit impliceert de afwezigheid van alle propaganda. 'Ons land is het beste land, onze cultuur is de beste cultuur' is niet waar: het is propaganda die mensen verdeelt.
4. Cultiveer samenwerking. Teamwerk en het vermogen om harmonieus samen te werken met anderen is belangrijker dan individuele prestaties. Het is belangrijk dat ieder individu zijn best doet, maar dat hoeft niet speciaal beter te zijn dan het beste van iemand anders. Het idee van wedijver dat wij tegenwoordig aanmoedigen in kinderen leidt tot afgunst, jaloezie en rivaliteit en doet liefde en vriendschap teniet.
5. Schep een lerend denkvermogen in plaats van een materialistisch denkvermogen. Het ontwaken van intelligentie is belangrijker dan het cultiveren van geheugen, zowel in het dagelijks leven als bij voortgezette studies. Het gevoel van liefde, respect, schoonheid en vriendschap kan niet worden onderwezen maar kan, net als gevoeligheid, wakker geroepen worden: dit zijn essentiele onderdelen van intelligentie.
6. Schep een denkvermogen dat zowel wetenschappelijk als religieus is in de ware zin van het woord. Niet alleen moet op denken gebaseerde intelligentie worden ontwikkeld, maar ook intelligentie die op intuïtie is gestoeld. Een denkvermogen dat zuiver rationeel en wetenschappelijk is, kan bijzonder wreed zijn en gespeend van liefde en mededogen. Een denkvermogen dat alleen religieus is in de bekrompen zin van het woord, kan overmatig sentimenteel, bijgelovig en bijgevolg neurotisch zijn. Zonder dit onloochenbare evenwicht tussen emotie en intellect is een denkvermogen niet waarlijk ontwikkeld.
7. De kunst van het leven. Wij hebben de kwaliteit van leven op één lijn gesteld met de levensstandaard en wij meten dit in termen van het BNP of het inkomen per hoofd van de bevolking. Wanneer wij onderwijs geven, niet voor economische ontwikkeling maar voor menselijke ontwikkeling, houden wij ons bezig met het geluk van het individu als geheel waarin fysiek welzijn en comfort een klein maar noodzakelijk deel vormen. Levenskunst bestaat uit het genieten van alles wat men doet, ongeacht het resultaat ervan.

Bibliografie

Center for Ecoliteracy, website http://ecoliteracy.org
Global Consciousness Project, website http://noosphere.princeton.edu
Goleman, D., *Emotional Intelligence*, Bantam Books, New York, NY, USA, 1996.
Institute for Global Ethics, website http://globalethics.org
Jantsch, E., *The Self-Organizing Universe*, Pergamon, New York, 1980.
Krishna, P., 'Right Education for the Twenty-first Century', XXII International Montessori Congress, University of Uppsala, Sweden, July 1997.
Krishnamurti, J., *The Network of Thought*, Krishnamurti Foundation India, 1982.
Larson, D.B., *Beyond Space and Time*, Tucek and Tucek Pub.Co., 1651 W.San Lucas Drive, Tucson, AZ 85704, USA, 1994.
Laszlo, E., '*Holistic Science and the Vision of Peaceful and Sustainable Society*', Theosophy Science Centre, Theosophical Society, Adyar, Chennai, India, 2003.
Leadbeater, C.W., *Man, Visible and Invisible*, Plate IV, Theosophical Publishing House, Chennai, India, 1971.
Lemkow, A.F., *The Wholeness Principle: Dynamics of Unity within Science, Religion and Society*, Theosophical Publishing House, Wheaton, IL, USA, 1990.
Prigogine, I. & Stengers, I., *Order out of Chaos*, Bantam Books, USA, 1984.

Vertaling: Anne Myrthe Iken

Het benaderen van de Mahatma Brieven

Pablo Sender

Pablo Sender is een theosofisch werker, hij woont momenteel in Krotona, USA. Hij geeft lezingen en webinars en publiceert boeken bij zijn uitgeverij *Fohat* in Ojai. Zie ook www.pablosender.com.
Dit artikel verscheen in *The Theosophist* vol. 138: 2, november 2016 onder de titel *Approaching the Mahatma Letters*.

Alan Octavian Hume

Tijdens de eerste helft van de jaren tachtig van de negentiende eeuw begonnen A. P. Sinnett en A.O. Hume, Britse theosofen die in India woonden, te corresponderen met een paar van H.P. Blavatsky's leraar-adepten, bij ons bekend onder de pseudoniemen Koot Hoomi (KH) en Morya (M). In 1883 publiceerde Sinnett zijn boek *Esoterisch Boeddhisme*, waarin hij enkele van de leringen presenteerde die hij ontving van deze Mahatma's via hun brieven. Het boek kreeg gemengde recensies. In de zomer van 1884 vroeg Sinnett aan Meester KH of hij de brieven mocht publiceren om zijn critici de bron te tonen van de informatie die hij weergaf.

Het antwoord van de Meester was negatief. Na een paar van de redenen daarvoor uitgelegd te hebben (en die gaan we in dit artikel onderzoeken) besloot KH met: *Kortom, de brieven werden niet geschreven om uitgegeven of in het openbaar besproken te worden, maar voor persoonlijk gebruik, en M noch ik zullen er ooit in toestemmen ze aldus te laten gebruiken*. [1]
Uiteindelijk ging Sinnett ermee akkoord dat het beter was om de brieven niet te publiceren en hij hield de meeste brieven vertrouwelijk, een paar uitgezonderd die hij had gedeeld met enkele theosofen.

Sinnett stierf in Londen in 1921. Hij maakte Maud Hoffman, die hem tijdens zijn ziekte verzorgd had, tot erfgenaam en executrice van zijn nalatenschap en bezittingen, waaronder de brieven van de Mahatma's. Een jaar later besloten M. Hoffman en A. Trevor Barker om deze correspondentie te publiceren.

[1] Zie V.H. Chin (ed.) *The Mahatma Letters to A.P. Sinnett in Chronological Sequence*, no. 128, p. 429 (hierna aangeduid als: *ML* x, p. x) en A.T. Barker, *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett*, no. 63, p. 396 (hierna aangeduid als: *MB* x, blz. x).

Barker wist kennelijk van de wensen van de Meesters om de brieven niet te publiceren, maar hij overwoog dat de publicatie werd gerechtvaardigd omdat in de theosofische beweging *zo veel wordt getwist over de vraag wat de oorspronkelijk leer van de Meesters was en wat niet* (*MB*, blz. xii).

Alfred Percy Sinnett

De inhoud van de brieven is zeer divers. We vinden verheven metafysische en occulte leringen, inzichten in de menselijke aard en psychologie, inschattingen over wereldse zaken, persoonlijke adviezen voor de correspondenten, commentaren over het handelen van mensen in relatie tot de Theosophical Society (TS) en nog veel meer. Terwijl veel theosofen er ware wijsheid en inspiratie in vinden, hebben anderen het gevoel dat sommige opmerkingen in de brieven niet kunnen voortkomen uit een verlichte bron. Sommige lezers ergeren zich bijvoorbeeld aan beweringen die culturele vooroordelen weergeven, wetenschappelijke of filosofische feiten niet juist aangeven, of neigen naar kritiek. Het resultaat is dat sommige mensen Blavatsky's leraren niet serieus nemen, of concluderen dat de brieven niet door bevrijde zielen geschreven kunnen zijn.

Bij het lezen van de brieven wordt duidelijk dat de Meesters zich ervan bewust waren dat de correspondentie belangrijke tekortkomingen had. Antwoordend op het idee van Sinnett om de brieven te publiceren schreef Meester KH: *In plaats van daardoor voor Uzelf en anderen iets goeds te doen, zou het u alleen in een nog moeilijker positie brengen, de 'Meesters' tot mikpunt van kritiek maken, en zo een vertragende invloed uitoefenen op de menselijke vooruitgang en de T.S. Daarom* ***protesteer ik*** *ten zeerste tegen uw nieuwe plan* (*ML* 128 p. 428-429, *MB* 63 blz. 396).

Dit feit roept vragen op. In hoeverre kunnen we de inhoud van de brieven vertrouwen? Moet men ze totaal afwijzen omdat er passages in staan die (zoals men aanneemt) niet kunnen komen van een verlicht wezen? Of, als we vertrouwen dat de brieven wél komen van Mahatma's, moet men dan *alle* opmerkingen accepteren als waar en correct? Om te begrijpen hoe we de brieven kunnen benaderen zodat we er het beste uit kunnen halen, moeten we de aard en de bron van deze tekortkomingen onderzoeken.

De aard van de Brieven.
Tijdens de communicatie tussen Sinnett en de Meesters deden zich enkele fouten en controversen in verband met de brieven voor. In bepaalde gevallen gaf de Meester een uitleg over de oorzaken van deze misverstanden, en dat geeft ons de gelegenheid om meer te leren over de aard van deze buitengewone correspondentie.

Veel van de onverwachte kenmerken die we kunnen vinden in *De Mahatma Brieven* kunnen worden verklaard door de wisselvallige omstandigheden waaronder zij werden voortgebracht. Voordat we echter de omstandigheden rond de brieven onderzoeken, moeten we bedenken dat de Mahatma's met tegenzin en aarzeling aan

deze onderneming begonnen. Corresponderen is namelijk niet iets wat zij normaal doen. Dit soort van communicatie was uitzonderlijk en alleen overeengekomen omdat het de groei van de pas opgerichte TS zou helpen. Zoals de Meesters in de brieven aangeven, hadden zij bijna geen tijd over om zich hieraan te wijden en moesten zij werken met strenge beperkingen.
Laten we enkele van de problemen rond de brieven onderzoeken, volgens de verklaringen van HPB en de Meesters zelf.

Meester Koot Hoomi

a) De fragmentarische aard van de brieven
Een eerste reden voor het weigeren om de brieven te publiceren werd gegeven door Meester KH: *Toen onze eerste briefwisseling begon, was er nog geen sprake van dat er iets zou worden gepubliceerd aan de hand van de antwoorden die u mogelijk zou ontvangen. U bleef losse vragen stellen en de antwoorden die op verschillende tijdstippen op onsamenhangende vragen werden gegeven, half en half onder protest bij wijze van spreken, waren noodzakelijkerwijs onvolledig en vaak vanuit verschillende standpunten benaderd… Wanneer de wereld al het onafgewerkte en gecompliceerde materiaal krijgt voorgezet dat in de vorm van oude brieven in uw bezit is, waarin – dat geef ik toe – met opzet veel onduidelijk werd gelaten, dan zou dit alleen maar de bestaande verwarring nog veel groter maken* (*ML* 128, p. 428; *MB* 63 blz. 395-396).

Een onderzoek van de brieven laat snel zien dat het behandelen van de verschillende onderwerpen verre van systematisch is. Nog een moeilijkheid voor de studie van hun inhoud ligt in het feit dat een groot deel van de terminologie die we nu gebruiken (zoals planeetketen, bollen, ronden, wortelrassen, *kama loka, devachan*, de zevenvoudige samenstelling van de mens en zo meer) zich langzamerhand ontwikkelde tijdens deze correspondentie. Zo worden termen soms gebruikt op een vage en verwarrende manier. Daarom vonden de Meesters het niet verstandig om de originele brieven te publiceren, al waren ze er niet tegen om delen van de leringen die erin stonden te delen. In feite stonden zij publicatie niet alleen toe, maar moedigden zij Sinnett en Hume ook aan om de onbewerkte informatie die in de brieven gevonden werd te publiceren in de vorm van artikelen en boeken, op een heldere en methodische manier. Zij gaven ook speciale toestemming om sommige geselecteerde brieven of delen ervan te laten circuleren (*Letters from the Masters of the Wisdom, First Series 52*, p.112).

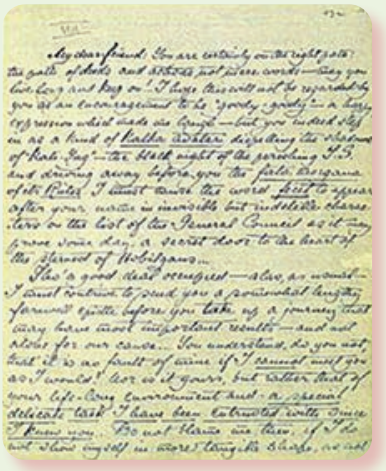
MB, Brief no. 8

b) Het feit dat er 'sluiers' in de brieven werden aangebracht
De bovenstaande aanhaling stelt vast dat 'veel' in de brieven 'met opzet onduidelijk werd gelaten'. Wat kon de reden daarvoor zijn? In hun brieven leggen de Meesters uit dat, als esoterische filosofie begrepen kan gaan worden op de ware manier, het onderwezen moet worden op een unieke manier. Eén van de voorwaarden is dat bepaalde informatie slechts gegeven kan worden nadat de student enige bewustzijnsverandering heeft ondergaan (*ML* 20 p. 73, *MB* 49 blz. 313). Sinnett en Hume bleven echter maar vragen stellen (en soms antwoorden *eisen*) die ver uitgingen boven wat hun begrip toen aankon. Daarom kregen ze vaak geen ronduit antwoord. Meester KH waarschuwde hen daar trouwens voor: *Wees voorzichtig! Als uw vragen door de gestelde machten voorbarig worden geacht, zou u, in plaats van mijn antwoorden in hun oorspronkelijke klaarheid te ontvangen, ze weleens in ellendig geleuter omgezet kunnen zien* (*ML* 18 p. 57, *MB* 9 blz. 43).

Een andere sterke reden voor de noodzaak om bepaalde antwoorden te 'verduisteren' is dat kennis macht is, en sommige feiten van de natuur (kosmisch of menselijk) zouden gevaarlijk uitgebuit kunnen worden door hen nog niet (hun persoonlijke ambitie nog niet overstegen hebben). Zoals de Meesters uitlegden behoorden sommige van de (antwoorden op) vragen die Sinnett en Hume stelden bij de 'hoogste inwijdingen' en konden niet publiek worden gemaakt (*ML* 93B p. 332, *MB* 23B, blz. 192). In *De Geheime Leer* wees HPB bijvoorbeeld op het feit dat het atoom energie in zich heeft. Toen de mensheid tientallen jaren later dit feit ontdekte werd die kennis direct gebruikt om een atoombom te maken.

Serieuze studenten van de brieven moeten er daarom op bedacht zijn dat sommige leringen daarin misschien niet betekenen wat ze lijken te betekenen. Dit zou hen ervan moeten weerhouden om verklaringen als 'Leringen van de Meesters' te beschouwen. De bedoeling was hen aan te moedigen om hun eigen intuïtie te gebruiken bij het bestuderen van dit materiaal.

c) De omstandigheden waaronder de brieven werden geproduceerd
Een oorzaak van ongewenste onnauwkeurigheden of zelfs fouten in de brieven is het feit dat de Meesters ze veelal produceerden in minder ideale omstandigheden, en zelfs vaak in haast. Sinnett en Hume werden soms ongeduldig als, in hun ogen, de leringen in de brieven tegenstrijdig waren. Hierover merkte Meester KH op: *Zoals ik mijn brieven schrijf, nu eens een paar regels en twee uur later weer enkele woorden; de draad van hetzelfde onderwerp weer moet opnemen, misschien met een dozijn of meer onderbrekingen tussen het begin en het einde, kan ik u niet zoiets als westerse accuratesse beloven* (*ML* 85B p, 262, *MB* 24B blz. 202-203).

Een ander belangrijk feit waar rekening mee moet worden gehouden is dat het maken van veel (zo niet de meeste) brieven plaats vond via psychische methoden, wat we verderop in meer detail gaan onderzoeken.

Een voorbeeld van moeilijkheden waarmee men geconfronteerd werd is door Meester KH gegeven toen hij de wrijving uitlegde die bekend werd als het 'Kiddle- incident': *De brief in kwestie werd door mij opgesteld toen ik te paard op reis was… Ik was*

door een rit van achtenveertig uur aan één stuk lichamelijk erg vermoeid en (alweer lichamelijk) - half in slaap. Bovendien moest ik me psychisch bezighouden met een heel belangrijke zaak, en daarom bleef er weinig van mij over dat zich aan die brief kon wijden. Het moest zo zijn, veronderstel ik. Toen ik wakker werd bemerkte ik dat hij al was verzonden, en daar ik toen niet verwachtte dat hij zou worden gepubliceerd, heb ik er verder nooit meer aan gedacht (*ML* 117 p. 398, *MB* 93 blz. 469).

d) De aard van overbrenging, of precipitatie

Over sommige tekortkomingen in de correspondentie zei Meester KH tegen Sinnett: *Bedenk bovendien dat mijn brieven niet geschreven, maar afgedrukt of geprecipiteerd worden* (*ML* 10 p. 26, *MB* 5 blz. 22). De methode van precipiteren van brieven vraagt om complexe occulte fenomenen waarvoor de Meesters de hulp van een aantal leerlingen (chela's) inriepen. Deze methode brengt een nieuwe dimensie van mogelijke fouten met zich mee die kunnen uitlopen op ernstiger vertekeningen dan de overbrengingsmethoden die we tot nu toe onderzochten.

Dit proces vraagt om twee stappen – ten eerste de psychische overdracht van de inhoud van de brief vanuit het denkvermogen van de Meester naar dat van de leerling. Ten tweede de occulte 'materialisatie' van een brief in het 'handschrift' van de Meester. In feite was het laatste een vorm van schrijven die de Mahatma's voor de TS aannamen om door hun leerlingen te laten gebruiken indien aangewezen (*ML* 75 p. 231, *MB* 53 blz. 327).

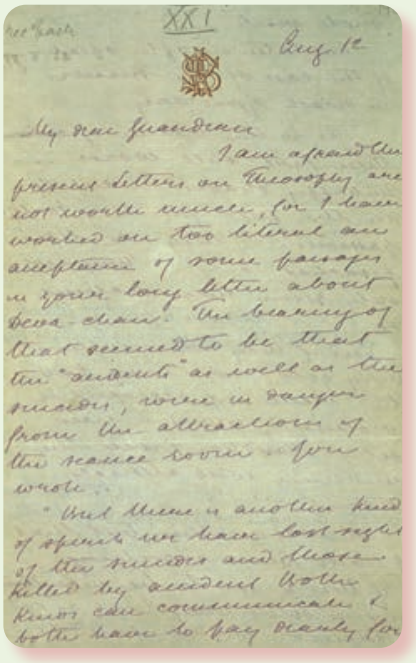
XXI

Aug 12

My dear friend,

I am afraid the previous letters on theosophy are not worth much, for I have worked on too literal an application of some passages in your long letter about Deva chan. The beauty of that seemed to be that the "students" as well as the masters, were in danger from the attraction of the scenes you wrote.

"But there is another kind of spirits we have lost sight of the murdered and those killed by accident. Both know can communicate & both have to pay dearly for

MB, Brief 21

Soms kunnen fouten gemaakt worden tijdens het overbrengen van de inhoud van het ene denkvermogen naar het andere. Meester KH legde uit: *Om mentale telegrafie op een volmaakte manier en onmiddellijk te verwezenlijken zijn twee dingen nodig – een sterke concentratie bij de telegrafist en een volkomen ontvankelijke passiviteit bij het subject, de 'lezer'. Bij een verstoring van één van die toestanden zal het resultaat dienovereenkomstig minder volmaakt zijn. De 'lezer' ziet het beeld niet zoals het in het brein van de 'telegrafist' is, maar zoals het in zijn eigen brein verschijnt. Als de gedachten van laatstgenoemde afdwalen, wordt de psychische stroom onderbroken en de communicatie ontwricht en onsamenhangend. In een geval als het mijne, moest de chela als het ware uit de stroom die ik hem zond oppikken zoveel hij kon en, zoals hierboven opgemerkt, de losse gedeelten zo goed mogelijk in elkaar passen* (*ML* 117 p. 399, *MB* 93 blz. 470).

De begrippen die in de brieven aan de orde komen kunnen mentaal gedicteerd worden, maar het kwam zelden voor dat de Meesters woord voor woord, of letterlijk dicteerden, zoals HPB ook vermeldt in haar *Brief aan Gravin Wachtmeister over de Mahatma Brieven* (*The Theosophist* Vol. 138,no. 2 nov. 2016 p. 28). Gewoonlijk werd de chela alleen een algemeen idee gegeven van wat opgeschreven moest worden, en werd aan hem overgelaten om de begrippen in een toepasselijke taal te zetten, zoals HPB uitlegt: *Als Bawajee een opdracht van zijn meester ontvangt om een brief te precipiteren aan de familie Gebhard, dan wordt er alleen maar een algemeen idee aan hem gegeven waarover hij moet schrijven*. Dit verschilt dus niet veel van iemand die een ander vraagt een brief te schrijven die 'dat en dat, zus en zo' aangeeft. Daar kwam nog de moeilijkheid bij dat de leerling de Meester niet fysiek hóórde, maar de ideeën psychisch ontving. Bij andere gelegenheden werd een 'mentale foto' op het denkvermogen van de leerling afgedrukt, die door hem of haar niet altijd helder kon worden waargenomen.

Als de leerling eenmaal de informatie ontvangt, dan wordt deze op papier gebracht door een soort van 'occult drukken', *precipitatie* genoemd. Dat vraagt grote vaardigheid van de kant van de leerling, anders zullen er zeker fouten ontstaan, zoals in het geval van de brief die het 'Kiddle-incident' veroorzaakte: *De brief werd mentaal gedicteerd in de richting van en 'geprecipiteerd' door een jonge chela, die in deze tak van psychische scheikunde nog niet deskundig was en die hij uit de nauwelijks zichtbare (astrale) afdruk moest overnemen. De helft ervan werd daardoor weggelaten en de andere helft door de 'artiest' min of meer verminkt. Toen deze mij destijds vroeg of ik zijn werk wilde doorzien en corrigeren, antwoordde ik, wel wat onvoorzichtig, dat geef ik toe: 'Het zal wel goed zijn, mijn jongen – het is niet zo belangrijk als je een paar woorden overslaat'* (*ML* 117, p. 398, *MB* 93 blz. 469).

In de praktijk zijn leerlingen geen louter passieve voertuigen voor de woorden van een Meester, maar actieve deelnemers in de communicatie. Zoals HPB schreef: *Heeft Meester KH al zijn brieven zelf geschreven? Hoeveel chela's die hebben geprecipiteerd en geschreven - dat weet de hemel alleen* (*ML* 139 p. 456, *MB* 140 blz. 535).

Als resultaat van dit complexe proces kunnen de brieven soms uitdrukkingsvormen, vooroordelen en beperkingen laten zien die bij de leerling horen, en op deze manier vreemde elementen toevoegen die er niet waren in de originele gedachten van de Meester. Nogmaals in de woorden van HPB: *Stel dat de brief geprecipiteerd wordt via mij; dan zou het natuurlijk trekken van mijn uitdrukkingen, en zelfs van mijn handschrift laten zien* (Blavatsky's *Collected Writings* VIII, p. 397 -398).

De moeilijkheden werden nog groter door het feit dat, bij meerdere gelegenheden, leerlingen moesten schrijven over onderwerpen waarmee ze niet vertrouwd waren. Daarom faalden ze bij het op correcte manier uitdrukken van de originele gedachte. Dit is waarom het leek of sommige van de communicaties: *fouten vertoonden in wetenschap, grammatica en gedachten, uitgedrukt in een taal die de oorspronkelijke betekenis helemaal verdraaide soms met uitdrukkingen die in het Tibetaanse Sanskriet of in een andere Aziatische taal een heel andere betekenis hadden*

(Brief HPB aan Gravin Wachtmeister in *The Theosophist* nov. 2016 p. 28).

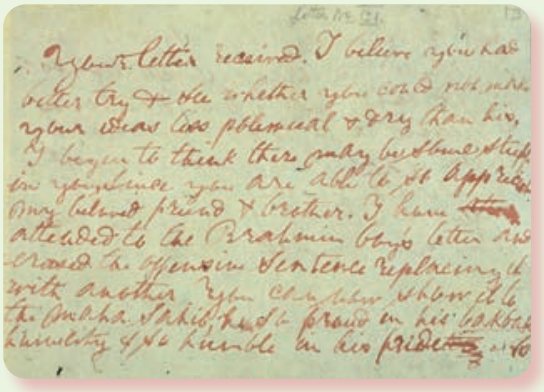

MB, Brief no. 27

Er moet ook vermeld worden dat bij sommige gelegenheden de brieven geschreven werden in een taal die de Meester, de leerling, of zij allebei niet kenden. In die gevallen moesten zij de kennis van die taal uit het denkvermogen van iemand anders halen. HPB legde dit proces uit: *Eén van onze Meesters, die misschien geen Engels kent en natuurlijk ook geen Engels schrijft, wil een brief precipiteren… Hij moet dan eerst die gedachte indrukken op mijn brein, of op het brein van iemand anders die Engels kent. Dan pakt hij de woordvormen die in dat andere brein omhoogkomen als antwoord op die gedachte. Vervolgens moet hij in zijn denken een helder plaatje maken van die woorden in schrift, voor de vormen. Die haalt hij ook uit mijn brein, of uit het brein van iemand anders. Vervolgens moet hij, ofwel via mij of via de chela met wie hij magnetisch verbonden is, deze woordvormen op papier precipiteren, door de vormen eerst naar het denkvermogen van de chela te zenden, en die dan in het papier drijven, daarbij gebruik makend van de magnetische kracht van de chela om hen af te drukken* (Blavatsky *Collected Writings VIII*, p. 397).

De brieven die we hebben zijn dus niet het resultaat van een Meester die even een pen oppakt en zijn gedachten neerschrijft op papier. Het produceren ervan bracht opmerkelijke occulte verschijnselen met zich mee die nogal wat ongewenste elementen met zich mee konden brengen.

Het lijkt zonder meer redelijk dat de Meesters tegen het publiceren waren van de originele brieven. Toch zijn ze gedrukt en, ondanks al deze tekortkomingen, zijn ze een bron van esoterische wijsheid en psychologische inzichten. Zij hebben duizenden theosofen gedurende meer dan honderd jaren geïnspireerd, en blijven waarschijnlijk een bron van inspiratie voor vele komende jaren. Bewust van de beperkingen van deze correspondentie kan die ons helpen om er zo veel mogelijk baat van te hebben, waarbij we de onwenselijke bijwerkingen vermijden.

Vertaling: Fay van Ierlant

Verslag

Maria Magdalena in esoterisch perspectief

Op 23 oktober jongstleden vierde Loge Utrecht haar 120-jarig bestaan met een lezing van Annine van der Meer: *Maria Magdalena in esoterisch perspectief*.

In 2010 verscheen de vertaling van een oude tekst die tot dan toe onbekend was gebleven. *The Gospel of the beloved Companion* (het Evangelie van de Geliefde Metgezellin), vertelt het verhaal van Yeshua de Nazoreeër (Jezus) verteld door Miryam (Maria), bijgenaamd de Migdala, de geliefde metgezellin en echtgenote van Yeshua. De tekst is geschreven in het Alexandrijns Grieks en werd in de 12e eeuw in het Occitaans vertaald. Beide geschriften werden eeuwenlang zorgvuldig geheimgehouden en bewaard ergens in Zuid-Frankrijk. De huidige vertaling is opgedragen aan de Katharen die in de 13e eeuw vervolgd, vermoord en verbrand werden.

In *Isis Ontsluierd* schrijft mevrouw Blavatsky al dat de Bijbelse evangeliën zoals wij die nu kennen, in de loop van de tijd sterk veranderd en vervalst zijn. Sinds de ontdekking van de Nag Hammadi bibliotheek in 1945 kennen we andere (gnostische) evangeliën en geschriften die niet in de Bijbelse canon terecht zijn gekomen.

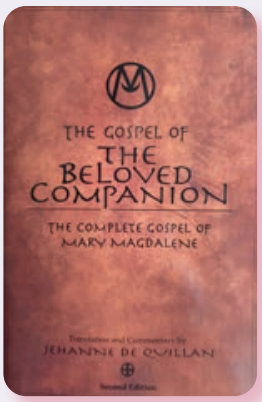

Uit *The Gospel of the beloved Companion* blijkt dat Jezus niet uit Nazareth kwam; hij kwam uit Judea en was een Nazoreeër. De Nazoreeërs waren een groep die tot de Essenen behoorde, maar minder strikt was dan de Esseense groepen die eerder in Qumran leefden. Miryam, Maria, kwam niet uit Magdala (dat bestond nog niet eens in hun tijd); zij is dezelfde als Maria van Bethanië, de zuster van Martha en Eleazar (Lazarus). De naam Migdala is een eretitel en betekent ‘de hoog verhevene’, ‘de ingewijde’. Zij was de geliefde discipel.
Ons huidige evangelie van Johannes vertoont grote overeenkomsten met *The Gospel of the beloved Companion*, maar is later sterk veranderd. Zo werd ‘de geliefde leerling’ in latere versies een man en werd Maria Magdalena afgeschilderd als een naamloze zondige vrouw. De ‘oerversie’ van *The Gospel of the beloved Companion* werd door een groep vluchtelingen, waaronder Miryam de Migdala, in 44 n.C. meegenomen naar Zuid-Frankrijk waar zij predikte en uiteindelijk overleed.

De gnostische teksten en ook *The Gospel of the beloved Companion* staan in de oude traditie van Israëls eerste tempel, die in 585 v.C. door de Babyloniërs werd

verwoest. De elite van Jeruzalem werd weggevoerd in Babylonische ballingschap. In de eerste tempel werd ook Sophia, de vrouw van en naast God, vereerd. Toen de Joodse ballingen terug mochten naar Israël ging het religieuze roer volledig om: Jahwè was de enige God zonder vrouw naast hem. Het oude gelaagde godsbeeld, profeten, profetessen en hun spirituele hemelreis werden verboden. Sophia, Wijsheid, verdween uit beeld. De vrouw werd ondergeschikt aan de man. Hiervoor moest het Oude Testament flink worden aangepast en kwam er een tweede wet: Deuteronomium.
Jezus wilde de oude Joodse traditie van de eerste tempel in ere herstellen.

Annine nam ons mee door *The Gospel of the beloved Companion*, vergeleek dit met ons huidige Johannesevangelie en legde hier enige gnostische teksten zoals het Thomasevangelie, het Evangelie van Filippus en het Evangelie naar Maria (Magdalena) naast.

Uit *The Gospel of the Beloved Companion* komt een duidelijke tijdlijn naar voren van de doop, maart 29, tot de kruisiging en opstanding in 33.
Je kunt hierover uitgebreid lezen in haar nieuwe boek: *Maria Magdalena ontsluierd*.

The Gospel of the beloved Companion heeft een belangrijke boodschap voor onze huidige tijd. Het vertelt onder meer over de zeven stadia op het Pad en de spirituele hemelreis. Vanuit de dualiteit tegen de dualiteit vechten heeft geen zin, we moeten de dualiteit overstijgen; intunen op een hogere frequentie.

De redactie van *Theosofia* feliciteert Loge Utrecht met dit gedenkwaardig jubileum.

Verslag door Marianne Plokker

6-Delige lezingenreeks: Maria Magdalena Ontsluierd.
Zes online lezingen bij het boek *Maria Magdalena Ontsluierd* door Dr. Annine van der Meer te beginnen op zondag 3 oktober met vervolglezingen op 7 november, 5 december, 9 januari, 6 februari en 6 maart 2022. Ook tijdens en zelfs na de lezingencyclus kan men instappen. De reeks wordt gegeven in samenwerking met Drs. Karin Haanappel en is te zien via haar Webinar-systeem.
Vandaar dat er kosten aan verbonden zijn. Zie https://bit.ly/2ZBWsg0

Werkwijze. Iedere deelnemer krijgt een PDF van de Nederlandse vertaling van het Evangelie van Miryam de Migdala (te downloaden in de online leeromgeving). Per college wordt het evangelie aan de hand van een hand-out achtereenvolgens in zes delen doorgenomen. Verbindingen worden gelegd naar Vrouwe Wijsheid uit Oud-Israël en de apocriefe teksten van het Oude en Nieuwe Testament die niet tot het mainstream joden- en christendom behoren. Maar juist daar kun je achterliggende informatie over Wijsheid terugvinden die de woorden en daden van Miryam de Migdala en Jeshua als dochter en zoon van Wijsheid betekenis geven. Daarnaast ontvangt men een PDF met het vierde Evangelie van de Geliefde Leerling.

Adressen Theosofische Vereniging

Secretariaten van loges (l) **en centra** (c), (b) = met bibliotheek

Amersfoort (l,b): Bijeenkomsten: Burgemeester Penstraat 28, 3741 AH Baarn
Marian van der Pijl, M.Rossaartpad 8, 3813 CV Amersfoort
E-mail: amersfoort@theosofie.nl - 033 480 5653

Amsterdam (l,b): Bijeenkomsten: bovenzaal Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
Contact: Mw. M. Polman - E-mail: logeamsterdamtvn@xs4all.nl
Website: amsterdam.theosofie.nl

Apeldoorn (c): Mw. M.W. Meek-Mennega, Burg. Tutein Noltheniuslaan 3
7316 BD Apeldoorn - E-mail: apeldoorn@theosofie.nl
055 522 1983 - Website: apeldoorn.theosofie.nl

Arnhem (l,b): Bijeenkomsten: Boeksalon boven Boekhandel Hijman Ongerijmd,
Grote Oord 15, 6811 GA Arnhem
zij-ingang avonden: Varkensstraat 24, 6811 GA Arnhem
Contact: Ineke Vrolijk - E-mail: inekevrolijk@hetnet.nl
026 351 5355 - Website: www.theosofieinarnhem.wordpress.com

Assen (c): Mw. B. Kicken-Bouman, Achterweg 23, 7874 TM Odoornerveen
E-mail: assen@theosofie.nl - 0591 785332 of 06 2847 9127
Website: www.theosofie-assen.blogspot.nl

Den Haag (l,b): Bijeenkomsten: zaal naast de Vrij Katholieke kerk Sint Albaan
Rietzangerlaan 2A, 2566 SV Den Haag
Contact: Jan Willem Renssen - E-mail: tvndenhaag@gmail.com
Website: www.theosofiedenhaag.nl

Groningen (l,b): Marjan Snakenborg, Kerkeweg 32, 9917 PJ Wirdum,
E-mail: m.j.snakenborg@gmail.com - 0596 203476
Website: www.loge-groningen.blogspot.nl

Haarlem (c): Bijeenkomsten: Rijksstraatweg 628 - 2026 RH Haarlem
Contact: Dhr. A Robinson - E-mail: arthurrbsn30@gmail.com
023 532 3193 - Website: haarlem.theosofie.nl

Leeuwarden (c,b): Mw. J.H.E. de Grijs-Mulder, Lepeltjesheide 85
8471 WC Wolvega, 0561 614 067

Naarden (l,b): Ingmar de Boer - E-mail: naarden@theosofie.nl - 035 694 01 80
Website: naarden.theosofie.nl

Nijmegen (c): Bijeenkomsten: De Vuurvlieg, Tweede Oude Heselaan 179A - Nijmegen
Contact: Annette Leenders-Siebers - E-mail: nijmegen@theosofie.nl
024 377 2951 - Website: www.theosofienijmegen.wordpress.com

Roermond (c) Contact: Joan Slagers - E-mail: theosofieroermond21@gmail.com
06 2384 1288 - Website: theosofieroermond.nl

Rotterdam (l,b): Bijeenkomsten: Provenierssingel 41, 3033 EG Rotterdam
Contact: Piet Peters - E-mail: tvnrotterdam@versatel.nl - 078 6130 003

Utrecht (l,b): Bijeenkomsten: Kruisstraat 307, 3581 GK Utrecht
Contact: Marijke Ahsmann - E-mail: secretarislogeutrecht@gmail.com
06 3636 4873 - Website: utrecht.theosofie.nl

Zeeland (c,b): Saskia Campert, Vrijheidslaan 10, 4484 RE Kortgene
E-mail: zeeland@theosofie.nl - 0113 854243
Website: zeeland.theosofie.nl

Zwolle (l,b): Bijeenkomsten: Enkstraat 44 - 8012 TX Zwolle
Contact: Mw. C. Kerssen - E-mail: c.kerssen@online.nl - 06 4146 9767

Adressen België:

Antwerpen Bijeenkomsten: Milisstraat 22, B-2018 Antwerpen
Loge Antwerpen (l,b): E-mail: loge.antwerpen@ts-belgium.be - 0032 476 879 968
Witte Lotus (l,b): Website: www.logewittelotus.be
E-mail: loge.witte.lotus@ts-belgium.be & info@logewittelotus.be
0032 486 631 997 & 0032 476 879 968
Open Paradigma (l,b): E-mail: loge.open.paradigma@ts-belgium.be

Brussel (l,b): Bijeenkomsten: Geuzenplein 8, B-1000 Brussel
E-mail: info@ts-belgium.be

Gent Bijeenkomsten:
Tak Vrede (l): Kollekasteel, Groenestaakstraat 66-68, B-9030 Mariakerke
E-mail: tak.vrede@ts-belgium.be - Website: theosofiegent.be

Secretariaat, Uitgeverij en Theosofische boekhandel Adyar, Bibliotheek
Tolstraat 154
1074 VM Amsterdam
Telefoon 020 6765672
E-mail: info@theosofie.nl
Website: www.theosofie.nl
Facebook:
Theosofische Vereniging in Nederland
Open:
woensdag t/m zaterdag
van 13:00 - 17:00 uur

Hoofdbestuur
Wim Leys (voorzitter)
06 3374 0008
Ingmar de Boer (vicevoorzitter)
Carrie Verhoeven (secretaris)
Frans Meijer (penningmeester)
Richard van den Boomen (lid)

Lidmaatschap
Contributie € 74,-
(incl. Theosofia)
gezinsleden € 37,-
(zonder Theosofia)

Aanmeldingsformulieren zijn bij het secretariaat verkrijgbaar of via de website.

Betalingen
t.n.v. Theosofische Vereniging in Nederland, Amsterdam
ING - IBAN:
NL31 INGB 0000 1919 10
BIC: INGBNL2A

Internationaal Theosofisch Centrum
Valkeveenselaan 19
1411 GT Naarden
035 694 5121
E-mail:
info@itc-naarden.org
Website:
www.itc-naarden.org

België
Geuzenplein 8
B-1000 Brussel
Sabine Van Osta (voorzitter)
0032 486 631 997
E-mail:
president@ts-belgium.be

The Theosophical Society (Adyar)

The Theosophical Society (TS) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. De TS heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India, en is actief in zestig landen; de Theosofische Vereniging in Nederland is de Nederlandse afdeling van de TS. Om verwarring met andere theosofische groepen te voorkomen wordt in *Theosofia* achter de officiële naam 'The Theosophical Society' tussen haakjes '(Adyar)' vermeld.

The Theosophical Society (Adyar) bestaat uit studenten die bij iedere religie aangesloten kunnen zijn, of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging onderschrijven (zie achterkant omslag), dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen,
dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging, dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen.
Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar waarheid.
Zij zijn van mening dat waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen.

Zij zien waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma dat wordt opgelegd door een autoriteit.
Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aanname.
Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen.
Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen.
Zij zien elke religie als een uitdrukking van de goddelijke wijsheid.
Zij geven er de voorkeur aan om religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om goddelijke wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals waarheid het doel is, is vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden.
Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde.
Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de wetenschap van de geest terug, door de mens te leren de geest te zien als zijn werkelijk zelf, en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan.
Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluieren en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen, zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de TS bestuderen deze waarheden, en theosofen trachten ernaar te leven.
Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken, is welkom als lid.
Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

Theosofische Vereniging in Nederland

Annine van der Meer spreekt in de Geertrudiskapel in Utrecht

De missie van de Theosophical Society (Adyar) is:

Het dienen van de mensheid door het ontwikkelen en verwerkelijken van een zich steeds verdiepend inzicht in de eenheid van alle leven, de tijdloze wijsheid en spirituele zelf-transformatie.

De doeleinden:

Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur.

Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap.

Het onderzoeken van onverklaarde natuurwetten en van de vermogens die in de mens latent aanwezig zijn.

Wilt u deze *Theosofia* digitaal bekijken ?
Scan de QR code hiernaast
of ga naar
www.theosofie.nl/tijdschrift-t/editie-2021/december/